

3

Αποκάλυψη 3:1 “Και προς τον άγγελο της εκκλησίας στις Σάρδεις γράψε: Αυτά λέει εκείνος που έχει τα επτά πνεύματα του Θεού, και τα επτά αστέρια. Ξέρω τα έργα σου, ότι το όνομα έχεις πως ζεις, και είσαι νεκρός.

2 Γίνε άγρυπνος, και στήριξε τα υπόλοιπα που πρόκειται να πεθάνουν· επειδή, δεν βρήκα τα έργα σου τέλεια μπροστά στον Θεό.

3 Θυμήσου, λοιπόν, πώς παρέλαβες και άκουσες, και φύλαγέ τα, και μετανόησε· αν, λοιπόν, δεν αγρυπνήσεις, θα ‘ρθω εναντίον σου σαν κλέφτης, και δεν θα γνωρίσεις ποια ώρα θα ‘ρθω εναντίον σου.

4 Έχεις λίγα ονόματα και στις Σάρδεις, που δεν μόλυναν τα ιμάτιά τους· και θα περπατήσουν μαζί μου με λευκά, επειδή είναι άξιοι.

5 Όποιος νικάει, αυτός θα ντυθεί με λευκά ιμάτια· και δεν θα εξαλείψω το όνομά του από το βιβλίο της ζωής, και θα ομολογήσω το όνομά του μπροστά στον Πατέρα μου, και μπροστά στους αγγέλους του.

6 Όποιος έχει αυτί, ας ακούσει τι λέει το Πνεύμα προς τις εκκλησίες.

7 Και προς τον άγγελο της εκκλησίας στην Φιλαδέλφεια γράψε: Αυτά λέει ο άγιος, ο αληθινός, αυτός που ανοίγει, και κανένας δεν κλείνει· και κλείνει, και κανένας δεν ανοίγει.

8 Ξέρω τα έργα σου· να, έβαλα μπροστά σου μια ανοιγμένη θύρα, και κανένας δεν μπορεί να την κλείσει· επειδή, έχεις μικρή δύναμη, και φύλαξες τον λόγο μου, και δεν αρνήθηκες το όνομά μου.

9 Να, θα κάνω αυτούς από τη συναγωγή τού σατανά, που λένε τον εαυτό τους ότι είναι Ιουδαίοι, και δεν είναι, αλλά ψεύδονται· να, θα τους κάνω να ‘ρθουν και να προσκυνήσουν μπροστά στα πόδια σου, και να γνωρίσουν ότι εγώ σε αγάπησα.

10 Επειδή, φύλαξες τον λόγο της υπομονής μου, κι εγώ θα σε φυλάξω από την ώρα τού πειρασμού, που πρόκειται να ‘ρθει επάνω σε ολόκληρη την οικουμένη, για να δοκιμάσει αυτούς που κατοικούν επάνω στη γη.

11 Να, έρχομαι γρήγορα· κράτα εκείνο που έχεις, για να μη λάβει κανένας το στεφάνι σου.

12 Όποιος νικάει, θα τον κάνω στύλο μέσα στον ναό του Θεού μου, και δεν θα βγει πλέον έξω· και θα γράψω επάνω του το όνομα του Θεού μου, και το όνομα της πόλης του Θεού μου, της νέας Ιερουσαλήμ, που κατεβαίνει από τον ουρανό από τον Θεό μου, και το νέο μου όνομα.

13 Όποιος έχει αυτί, ας ακούσει τι λέει το Πνεύμα προς τις εκκλησίες.

14 Και προς τον άγγελο της εκκλησίας των Λαοδικέων γράψε: Αυτά λέει ο Αμήν, ο πιστός και αληθινός μάρτυρας, η αρχή τής κτίσης του Θεού.

15 Ξέρω τα έργα σου, ότι ούτε ψυχρός είσαι ούτε ζεστός· είθε να ήσουν ψυχρός ή ζεστός·

16 έτσι, επειδή είσαι χλιαρός, και ούτε ψυχρός ούτε ζεστός, πρόκειται να σε ξεράσω από το στόμα μου.

17 Επειδή, λες ότι: Είμαι πλούσιος, και πλούτισα, και δεν έχω ανάγκη από τίποτε, και δεν ξέρεις ότι εσύ είσαι ο ταλαίπωρος, και ο ελεεινός, και ο φτωχός, και ο τυφλός και ο γυμνός·

18 σε συμβουλεύω να αγοράσεις από μένα χρυσάφι δοκιμασμένο από τη φωτιά, για να πλουτήσεις· και ιμάτια λευκά για να ντυθείς, και να μη φανερωθεί η ντροπή της γύμνιας σου· και να χρίσεις τα μάτια σου με κολλύριο, για να βλέπεις.

19 Εγώ, όσους αγαπώ, τους ελέγχω και τους περνάω από παιδεία· γίνε, λοιπόν, ζηλωτής και μετανόησε.

20 Να, στέκομαι στη θύρα και κρούω· αν κάποιος ακούσει τη φωνή μου, κι ανοίξει τη θύρα, θα μπω μέσα σ’ αυτόν, και θα δειπνήσω μαζί του κι αυτός μαζί μου.

21 Όποιος νικάει, θα του δώσω να καθίσει μαζί μου στον θρόνο μου, όπως κι εγώ νίκησα, και κάθισα μαζί με τον Πατέρα μου στον θρόνο του.

22 Όποιος έχει αυτί, ας ακούσει τι λέει το Πνεύμα προς τις εκκλησίες.

ΣΑΡΔΕΙΣ

3:1,2 Η ΝΕΚΡΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

“Και προς τον άγγελο της εκκλησίας στις Σάρδεις γράψε: Αυτά λέει εκείνος που έχει τα επτά αστέρια. Ξέρω τα έργα σου, ότι το όνομα έχεις πως ζεις, και είσαι νεκρός. Γίνε άγρυπνος, και στήριξε τα υπόλοιπα που πρόκειται να πεθάνουν· επειδή δεν βρήκα τα έργα σου τέλεια μπροστά στον Θεό” Αποκάλυψη 3:1,2.

Το μήνυμα προς την εκκλησία των Σάρδεων απευθύνει ίσως την πιο αυστηρή επίπληξη από όλα τα μηνύματα. Εκτός από τα **“λίγα ονόματα... που δεν μόλυναν τα ιμάτιά τους”** (εδάφιο 4), δεν υπάρχει άλλος έπαινος – αλλά ακόμα και αυτά που τους έχουν απομείνει **“πρόκειται να πεθάνουν”**. Το χειρότερο απ’ όλα είναι ότι **“το όνομα έχει πως ζει”**, αλλά στην πραγματικότητα η εκκλησία των Σάρδεων είναι νεκρή, κάτι που φαντάζει παράξενο καθώς οι Σάρδεις αντιπροσωπεύουν την περίοδο αμέσως μετά τη Μεταρρύθμιση που χαρακτηρίστηκε από μια μεγάλη πνευματική αφύπνιση. Το μήνυμά της βρίσκεται σε αντιπαράθεση με το μήνυμα προς τη προηγούμενη εκκλησία, των Θυάτειρων, που αντιπροσωπεύει τον σκοτεινό Μεσαίωνα και εγκωμιάζεται σε μεγαλύτερο βαθμό.

Όπως αναφέρθηκε στο δεύτερο κεφάλαιο, η εκκλησία των Θυάτειρων που εγκωμιάζεται, αντιπροσωπεύει το **“πιστό υπόλοιπο”** που απορρίπτει τις ψεύτικες διδασκαλίες και τις αθέμιτες πολιτικές σχέσεις¹ που χαρακτηρίζουν την **“Ιεζάβελ”**, την επίσημη παπική εκκλησία. Παρόλο που αρχικά η εκκλησία των Θυάτειρων **“άφησε”**, δηλαδή δεν αντέδρασε ενεργά, απέναντι στη διαστρέβλωση του χαρακτήρα του Χριστού, **“τα τελευταία (έργα της ήταν) περισσότερα από τα πρώτα”**. Μέχρι την έναρξη της Μεταρρύθμισης υπήρξαν έντονες διαμαρτυρίες σχετικά με την κατάχρηση εξουσίας της επίσημης εκκλησίας του κράτους, το μήνυμα του αληθινού ευαγγελίου μεταδόθηκε σε όλη την Ευρώπη και παρουσιάστηκε μια εντελώς διαφορετική εικόνα του Χριστιανισμού.

Την εποχή της εκκλησίας των Σάρδεων δεν υπάρχει αναφορά στον παπισμό (δηλαδή στην Ιεζάβελ) επειδή έχει απορριφθεί από τις Διαμαρτυρόμενες εκκλησίες (το πιστό υπόλοιπο). Η διωκόμενη εκκλησία έχει γίνει πλέον η **“επίσημη”** εθνική εκκλησία, αλλά δυστυχώς ο Ιησούς δηλώνει ότι είναι νεκρή. Τα πράγματα όμως είναι ακόμη χειρότερα. Στη μεσαιωνική περίοδο των **“Θυάτειρων”** υπήρχε **“το πιστό υπόλοιπο”**, που αποτελούσε την ελπίδα για να διατηρηθεί ζωντανό το αληθινό μήνυμα του ευαγγελίου. Στην εποχή όμως των Σάρδεων το πιστό υπόλοιπο **“πρόκειται να πεθάνει”**. Αυτή ακριβώς η απελπιστική κατάσταση προκαλεί την πιο αυστηρή επίπληξη μεταξύ των επτά εκκλησιών, από τη στιγμή που υπάρχουν μόνο **“λίγα ονόματα”** που μαρτυρούν την αλήθεια του Ιησού. Η **“νεκρή”** Διαμαρτυρόμενη Εκκλησία και το **“νεκρό”** πιστό υπόλοιπο, απεικονίζουν επακριβώς την τραγική ιστορία των Διαμαρτυρόμενων Εκκλησιών μετά την εποχή της Μεταρρύθμισης.²

ΤΥΠΟΛΑΤΡΕΙΑ ΚΑΙ ΜΙΣΑΛΛΟΔΟΞΙΑ

Ο Μαρτίνος Λούθηρος διαμαρτυρήθηκε έντονα κατά της αντίληψης ότι η σωτηρία του ανθρώπου εξασφαλίζεται με ανθρώπινα έργα, επιμένοντας ότι μόνο η χάρη του Θεού, μέσω της

¹ Αποκάλυψη 17:2

² Η Ορθόδοξη Εκκλησία ήταν επίσης **“νεκρή”** εκείνη την περίοδο. Η Κωνσταντινούπολη, πρωτεύουσα της χριστιανικής βυζαντινής αυτοκρατορίας, καταλήφθηκε από τους Τούρκους το 1453. Υπό την Τουρκική κυριαρχία, η Ορθόδοξη Εκκλησία δεν είχε μόνο μια απλή νομική μορφή, αλλά ήταν και πολιτικός αντιπρόσωπος των ηττημένων Ελλήνων. **“Οι Μουσουλμάνοι δεν διέκριναν καμία διαφορά μεταξύ της θρησκείας και της πολιτικής... Η Ορθόδοξη Εκκλησία συνεπώς υπήρξε και πολιτικός και θρησκευτικός θεσμός... Η εκκλησιαστική δομή έγινε όργανο κοσμικής διοίκησης... Η διοίκηση της Εκκλησίας αναμείχθηκε με ένα σύστημα διαφθοράς και φιλαργυρίας... Αυτό που είχε ειπωθεί κάποτε για τον παπισμό ίσχυε στην ουσία και για το Οικουμενικό Πατριαρχείο, το οποίο βρισκόταν υπό τον έλεγχο των Τούρκων: τα πάντα ήταν προς πώληση”** (Ware, *The Orthodox Church*, Penguin Books, 1997).

θυσίας του Χριστού, απελευθερώνει τον αμαρτωλό από τα δεσμά της καταδίκης και της θανατικής ποινής που του αξίζει. Για τον Λούθηρο “η σωτηρία είναι μια νέα σχέση με τον Θεό, που δεν βασίζεται σε κανένα ανθρώπινο έργο, αλλά στην απόλυτη εμπιστοσύνη στις Θεϊκές υποσχέσεις”.³ Παρόλα αυτά, ακόμα και στην εποχή του Λούθηρου, αυτή η έμφαση που είχε δοθεί στη σημασία της σχέσης μας με το Θεό άρχισε να φθίνει προς το μεσαιωνικό πρότυπο μιας εκκλησίας που χαίρει της κρατικής στήριξης και απαιτεί ευπείθεια στα δογματικά της πιστεύω. Οι λουθηρανοί θεολόγοι έδειχναν μεγάλη εμμονή σε ακαδημαϊκές επιχειρηματολογίες σχετικές με θέματα όπως η φρασεολογία του Συμβόλου της Πίστεως, ο ρόλος των καλών έργων και η κυριολεκτική παρουσία του Χριστού στην τελετή της Θείας Κοινωνίας. Αυτές οι αντιπαραθέσεις αποξένωσαν τον απλό λαό που δεν μπορούσε να κατανοήσει τα φιλοσοφικά επιχειρήματα που μονοπωλούσαν την προσοχή των θεολόγων.⁴

Επίσης, οι Λουθηριανοί μετέτρεψαν το έργο του ευαγγελίου σε ένα πολιτικό εργαλείο για να προωθήσουν τις φιλοδοξίες τους. Η Γερμανία έγινε πεδίο μάχης, από τη μία πλευρά ήταν οι Καθολικοί που προσπαθούσαν να κρατήσουν και να επεκτείνουν τις περιοχές που είχαν υπό την εξουσία τους και από την άλλη πλευρά ήταν οι προτεστάντες που προσπαθούσαν να κάνουν το ίδιο στις περιοχές όπου ο κυβερνήτης ήταν προτεστάντης, ιδρύοντας Λουθηριανές εκκλησίες και βαπτίζοντας όλους τους κατοίκους ως μέλη τους. Ο Λουθηριανός αγώνας είχε εκφυλιστεί σε μία πολεμική διαμάχη για εδαφικές διεκδικήσεις, μία πολιτική διαμάχη για επιρροή και μία θεολογική διαμάχη για τη φρασεολογία των ιερών κειμένων.

Στην Ελβετία ο Ζβίγκλιος (Huldreich Zwingli), ο πιο εξέχων μεταρρυθμιστής, απέρριψε την εκκλησιαστική παράδοση και ασπάσθηκε τη διδασκαλία της Αγίας Γραφής ως τη μόνη πηγή εξουσίας για τον Χριστιανό. Σε κάποια σημεία ξεπέρασε τον Λούθηρο επιμένοντας ότι η Θεία Κοινωνία είναι συμβολική, δηλαδή δεν έχει σχέση με την κυριολεκτική παρουσία του Χριστού. Επίσης απέρριψε εντελώς την προσκύνηση των εικόνων και των λειψάνων. Ο Ζβίγκλιος και ο Λούθηρος συμφώνησαν σε πολλά σημεία, ειδικά στο θέμα της σωτηρίας μέσω της πίστης και όχι μέσω των καλών έργων. Η διαφωνία τους όμως σχετικά με τη Θεία Κοινωνία, ήταν τόσο έντονη, που διαίρεσε τη Διαμαρτυρόμενη Εκκλησία. “Για τον Ζβίγκλιο, ο ισχυρισμός του Λούθηρου σχετικά με την κυριολεκτική παρουσία του Χριστού στη Θεία Κοινωνία αποτελούσε υπόλειμμα της Καθολικής δεισιδαιμονίας... Ο Λούθηρος ισχυρίστηκε ότι ο Ζβίγκλιος και οι οπαδοί του δεν ήταν καν Χριστιανοί... η διένεξή τους δυστυχώς, προκάλεσε το διχασμό της Εκκλησίας”.⁵

Στη Ζυρίχη, όπου έμενε ο Ζβίγκλιος, πρόέκυψε μια αντιπαραθεση σχετικά με το θέμα του βαπτίσματος. Το κίνημα των “Αναβαπτιστών” ισχυριζόταν ότι το νηπιοβάπτισμα δεν βασίζεται στην Αγία Γραφή. Όταν τα ενήλικα μέλη της εκκλησίας ξεκίνησαν να αναβαπτίζονται, ο Ζβίγκλιος και το δημοτικό συμβούλιο της Ζυρίχης, αντιτάχθηκαν σθεναρά. “Η κυβέρνηση της Ζυρίχης διέταξε στους Αναβαπτιστές να πνιγούν, σε μια αποκρουστική παρωδία της πίστης τους... Παντού τα χέρια των αρχών, των Καθολικών και των Ευαγγελικών, ήταν βαριά εναντίον τους.”⁶ Φυλάκιση, βασανιστήρια και κάψιμο στην πυρά, οι γνωστές πρακτικές του παπισμού, χρησιμοποιήθηκαν εναντίον τους. Έτσι το Προτεσταντικό κίνημα, που είχε υποστεί τα δεινά των διωγμών της Καθολικής Εκκλησίας σε συνεργασία με την κρατική εξουσία, ξεκίνησε το ίδιο να εκμεταλλεύεται

³ Walker σ. 338

⁴ “Μεγάλη προσοχή δινόταν σε αγνά δογματικά πιστεύω και στα θρησκευτικά μυστήρια, ως επαρκή στοιχεία της χριστιανικής ζωής. Η ζωτικής σημασίας σχέση μεταξύ του πιστού και του Θεού που είχε διδάξει ο Λούθηρος είχε αντικατασταθεί σε μεγάλο βαθμό από μια πίστη που βασιζόταν στην αποδοχή ολόκληρου του δογματισμού. Ο ρόλος του πιστού ήταν σε μεγάλο βαθμό παθητικός, δεχόταν τα δογματικά πιστεύω, άκουγε τις παρουσιάσεις τους από τον άμβωνα, λάμβανε μέρος στα θρησκευτικά μυστήρια και συμμετείχε στις τελετουργίες της εκκλησίας... Ήταν μια πρακτική που συχνά αποκαλούνταν ‘νεκρή ορθοδοξία’”. (Walker, σ.495)

⁵ Αυτόθι, σ.364

⁶ Αυτόθι, σ.367

την καταπιεστική εξουσία του κράτους για να επιβάλλει τα “ορθόδοξα” θρησκευτικά πιστεύω του.

ΚΑΛΒΙΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΡΥΘΜΙΣΗ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΑ

Ο Ιωάννης Καλβίνος ήταν ένας από τους εξέχοντες μεταρρυθμιστές που μέσα από τα εξαιρετικά συγγράμματά του προσπάθησε να αποδείξει ότι η δικαίωση και η σωτηρία των αμαρτωλών βασίζονται μόνο στην πίστη και όχι στις προσπάθειες ή τα καλά έργα τους ή στους κληρικούς. Στην προσπάθειά του να εδραιώσει το δογματικό πιστεύω της δικαίωσης μέσω της πίστης, ο Καλβίνος ανέπτυξε ένα δογματικό σύστημα που δυστυχώς διαστρέβλωνε το χαρακτήρα του Θεού συμβάλλοντας έτσι στη “νεκρή” κατάσταση της εκκλησίας των Σάρδεων.

Στο γνωστό κριτικό του δογματικό έργο “Θεσμοί της Χριστιανικής Θρησκείας” ο Καλβίνος παρουσίασε πέντε βασικές διδασκαλίες. Κοινή βάση ήταν η κυριαρχία του Θεού - ότι Εκείνος όντας παντοδύναμος, παντογνώστης και πανταχού παρών ενεργεί όπως επιθυμεί. Παρόλο που κατά μια έννοια αυτό είναι σωστό, μια λανθασμένη κατανόηση⁷ οδηγεί στα εσφαλμένα συμπεράσματα που ανέπτυξε ο Καλβίνος στις πέντε βασικές του διδασκαλίες.⁸ Ο Καλβίνος επέμενε ότι κανείς δεν μπορεί να ανταποκριθεί στον Θεό, εκτός αν ο ίδιος ο Θεός δεν τον καλέσει.⁹ Από τη στιγμή όμως που ο Θεός είναι παντοδύναμος το κάλεσμα Του πάντα θα είναι αποτελεσματικό και αυτό το άτομο αναπόφευκτα θα ελκυσθεί στον Χριστό.¹⁰ Αφού όμως σύμφωνα με την Αγία Γραφή είναι ξεκάθαρο ότι δεν θα δεχτούν όλοι την πρόσκληση του Χριστού, σημαίνει ότι δεν καλούνται όλοι σε σωτηρία¹¹ και ότι η θυσία του Χριστού δεν προορίζεται για

⁷ Υπάρχουν κάποια πράγματα που ο Θεός δεν μπορεί να κάνει - για παράδειγμα, δεν μπορεί να πει ψέματα (Τίτο 1:2) ή οτιδήποτε άλλο που είναι αντίθετο προς τον χαρακτήρα Του. Το ερώτημα συνεπώς είναι: Μπορεί ο Θεός να σώσει τους ανθρώπους (που έχουν ελεύθερη βούληση) αν εκείνοι δεν επιθυμούν να σωθούν; Παρόλο που θέλει, δεν μπορεί, εκτός αν τους μετατρέψει σε διαφορετικά όντα χωρίς ελεύθερη βούληση. Αλλά μέσω της χάρις Του μπορεί να δώσει σε εκείνους που είναι πνευματικά νεκροί, την πραγματική ελευθερία να επιλέξουν τη ζωή.

⁸ Για μια σχολαστική διερεύνηση της διδασκαλίας των Καλβινιστών δείτε “Elect in the Son”, Robert Shank, Bethany House 1989.

⁹ (1) *Εξαιτίας της πτώσης στην αμαρτία, οι άνθρωποι είναι εντελώς διεφθαρμένοι και επομένως εντελώς ανίκανοι να ανταποκριθούν θετικά στο κάλεσμα του Θεού, χωρίς τη χορήγηση της Θεϊκής χάρις.*

Παρόλο που η παραπάνω δήλωση αληθεύει, ο Θεός τη στιγμή της πτώσης του Αδάμ έδωσε στην ανθρωπότητα ένα τρόπο διαφυγής – “και θα στήσω έχθρα ανάμεσα σε σένα και στη γυναίκα, κι ανάμεσα στο σπέρμα σου και στο σπέρμα της, αυτό θα σου συντρίψει το κεφάλι, κι εσύ θα του λογχίσεις τη φτέρνα του.” (Γένεση 3:15). Ο Θεός έχει βάλει στην καρδιά των ανθρώπων κάτι που μπορεί να ανταποκριθεί σε Εκείνον – “Ήταν (ο Χριστός) το φως το αληθινό, το οποίο φωτίζει κάθε άνθρωπο που έρχεται στον κόσμο.” (Ιωάννης 1:9).

¹⁰ (2) *Από τη στιγμή που ο Θεός είναι ο Κυρίαρχος του σύμπαντος και κάνει ότι επιθυμεί, η χάρις Του, που σκοπό έχει να φέρει τον άνθρωπο σε μετάνοια, θα φέρει ουσιαστικά σε μετάνοια όλους όσους περιλαμβάνει το κάλεσμα του Θεού, με άλλα λόγια η χάρις του Θεού, όπως αντικατοπτρίζεται στο κάλεσμα Του για σωτηρία, είναι ακατανίκητη.*

Αρκετές περικοπές διδάσκουν ότι οι άνθρωποι μπορούν να αντισταθούν στο κάλεσμα του Θεού. Για παράδειγμα, “Σκληροτράχηλοι και απερίτμητοι στην καρδιά και στα αυτιά, εσείς όλοι πάντοτε αντιτάσσεστε ενάντια στο Άγιο Πνεύμα, όπως οι πατέρες σας, έτσι κι εσείς.” (Πράξεις 7:51), “Ενώ οι Φαρισαίοι και οι νομικοί αθέτησαν για τον εαυτό τους τη βουλή του Θεού” (Λουκάς 7:30). Ο Θεός απευθύνει προς όλους την πρόσκληση “Ελθετε προς εμέ”, αλλά πολλοί αρνούνται. Δείτε επίσης Ματθαίος 23:37, Ρωμαίους 1:19, 13:2. Ο Θεός επιτρέπει την αντίσταση εξαιτίας της αξίας που δίνει στην ανθρώπινη ελεύθερη βούληση. Η πτώση του ανθρώπου στην αμαρτία δείχνει ότι ο άνθρωπος μπορεί να αντισταθεί στον Θεό. Είχε πει στον άνθρωπο: “από το δέντρο της γνώσης του καλού και του κακού, όμως, δεν θα φας απ’ αυτό” (Γένεση 2:17) – μια ξεκάθαρη έκφραση του θελήματος Του, που αψήφησαν ο Αδάμ και η Εύα, τρώγοντας από το δέντρο.

¹¹ (3) *Από τη στιγμή που κανείς δεν μπορεί να αντισταθεί στο κάλεσμα του Θεού και παρόλα αυτά δεν σώζονται όλοι οι άνθρωποι, ο Θεός προφανώς δεν απευθύνει προς όλους το κάλεσμα για σωτηρία, αλλά μόνο σε κάποιους εκλεκτούς, που είναι προορισμένοι από τον Θεό. Εκείνοι που δεν λαμβάνουν την πρόσκληση, όντας εντελώς εξαρχειωμένοι, δεν μπορούν να ανταποκριθούν θετικά στον Θεό και για αυτό το λόγο οδηγούνται σε αιώνια καταδίκη.*

όλη την ανθρωπότητα.¹² Αφού λοιπόν ο Θεός θέλει να σωθούν μόνο εκείνοι που καλεί, τότε αναπόφευκτα οι σωσμένοι θα συνεχίσουν να ζουν με πίστη και δεν θα μπορούν να χάσουν αργότερα τη σωτηρία τους.¹³

Αν και είναι αλήθεια ότι η σωτηρία αποτελεί δώρο της χάρις του Θεού, αυτή η χάρις δεν αφαιρεί την ανθρώπινη βούληση και την ελευθερία επιλογής. Ο Θεός δεν πατά ένα κουμπί ή κινεί τα νήματα στο μυαλό των ανθρώπων, για να τους κάνει να Τον υπακούσουν.¹⁴ Το θαύμα της χάρις είναι ότι ο Θεός δίνει τη δυνατότητα σε εντελώς αχρείους αμαρτωλούς να λάβουν μια απόφαση υπέρ ή κατά του Θεού, όπως ακριβώς έκανε ο Αδάμ στον κήπο της Εδέμ. Η διδασκαλία όμως του Καλβίνου αρνείται αυτή την επιλογή και παρουσιάζει τον άνθρωπο ως μαριονέτα στα χέρια ενός αυταρχικού Θεού που δικαιολογεί την προφανώς άδικη συμπεριφορά Του και επιμένει ότι δεν μπορούμε να κατανοήσουμε τον Θεό.¹⁵

Το χειρότερο ίσως δογματικό λάθος των Καλβινιστών ήταν ότι δεν απέρριψαν τη διδασκαλία των Καθολικών σχετικά με την αθανασία της ψυχής και τον αιώνιο βασανισμό των αμαρτωλών. Σύμφωνα με τις διδασκαλίες του Καλβίνου ο Θεός συνεχίζει να δημιουργεί ανθρώπους χωρίς ελεύθερη βούληση, δηλαδή χωρίς τη δυνατότητα να λάβουν αποφάσεις για να αποφύγουν την

Αυτή η διδαχή της εκλογής άνευ όρων απαιτεί να επαναπροσδιοριστούν ριζικά ξεκάθαρες περικοπές όπως για παράδειγμα στη Β' Πέτρου 3:9 "...ο Κύριος... μακροθυμεί σε μας, μη θέλοντας μερικοί να απολεστούν, αλλά όλοι νάρθουν σε μετάνοια." Δείτε επίσης, Α' Τιμόθεον 2:4-6, Τίτο 2:11, Ιωάννην 3:14-17, 6:33, 51, 12:32, Α' Ιωάννου 2:2, Β' Κορινθίους 5:19, Ρωμαίους 5:18. Επιπλέον, αυτή η διδαχή απορρίπτει το γεγονός ότι η προσφορά της σώζουσας χάρις απευθύνεται σε όλους, όπως επίσης ότι τα καταστροφικά αποτελέσματα της αμαρτίας μάς επηρεάζουν όλους – "Όπως, λοιπόν, εξαιτίας ενός αμαρτήματος (του Αδάμ) ήρθε κατάκριση σε όλους τους ανθρώπους, έτσι και εξαιτίας μιας δικαιοσύνης ήρθε σε όλους τους ανθρώπους δικαίωση για ζωή." (Ρωμαίους 5:18, δείτε επίσης εδάφια 12-21).

¹² (4) Από τη στιγμή που οι κυριαρχικές πράξεις του Θεού, επιτυγχάνουν το σκοπό τους και δεν σώζονται όλοι οι άνθρωποι, η εξιλέωση που προσφέρει ο Χριστός με τη θυσία Του πρέπει να περιορίζεται και να είναι αποτελεσματική μόνο για τους εκλεκτούς.

Αυτή η διδαχή δεν εναρμονίζεται με κάποιες ξεκάθαρες περικοπές όπως την Α' Ιωάννου 2:2 "Κι αυτός είναι μέσον εξιλασμού για τις αμαρτίες μας, και όχι μονάχα για τις δικές μας, αλλά και για τις αμαρτίες όλου του κόσμου." Ο Χριστός εξαγόρασε τη σωτηρία μας μέσω της θυσίας Του, ακόμα και για εκείνους που θα χαθούν: "Υπήρξαν, όμως, και ψευδοπροφήτες ανάμεσα στον λαό, όπως και μεταξύ σας θα υπάρξουν ψευδοδιδάσκαλοι, οι οποίοι θα εισαγάγουν με πλάγιο τρόπο αιρέσεις απώλειας, καθώς θα αρνούνται και τον Δεσπότη που τους αγόρασε, φέρνοντας επάνω στον εαυτό τους γρήγορη απώλεια." (Β' Πέτρου 2:1). Δείτε επίσης, Β' Κορινθίους 5:19, Α' Τιμόθεον 2:4-6, Ιωάννην 3:16, 12:32, 6:33, 51, 1:29, Τίτο 2:11, Α' Ιωάννου 2:2, 4:14, Ρωμαίους 5:18, Εβραίους 2:9.

¹³ (5) Από τη στιγμή που κυρίαρχη επιθυμία του Θεού είναι να καλέσει τους ανθρώπους σε μετάνοια, αναγκαστικά θα διατηρήσουν και δεν θα χάσουν αργότερα τη σωτηρία τους.

Αυτή η διδαχή, αφαιρεί την ελεύθερη βούληση από τον άνθρωπο και αγνοεί πολλές περικοπές που ξεκάθαρα διδάσκουν ότι εκείνοι που έχουν σωθεί από τον Χριστό μπορεί αργότερα να Τον εγκαταλείψουν και να χαθούν. Όπως για παράδειγμα: Εβραίους 6:4, 10:26, 35-38, Α' Τιμόθεον 1:19, 6:20,21, Ματθαίον 18:23-35, Ιεζεκιήλ 18:24, Ρωμαίους 11:17-24, Α' Κορινθίους 9:27, 15:2, Κολοσσαείς 1:22,23, Α' Θεσσαλονικείς 3:8, Β' Πέτρου 1:10, 2:20,21, 3:17, Α' Ιωάννου 5:12,13, Αποκάλυψη 2:4,5. Δείτε επίσης "Life in the Son" του Robert Shank (Bethany House).

¹⁴ Πολλοί άνθρωποι έχουν απογοητευτεί επειδή ο Θεός επέτρεψε σε κάποιον να έχει μια ανεπιθύμητη συμπεριφορά. Άλλοι έχουν προσευχηθεί για κάποιον να πιστέψει στον Θεό, να κάνει κάτι ή να σταματήσει να κάνει κάτι άλλο και έχουν απογοητευθεί όταν οι προσευχές τους φαίνεται πως δεν απαντώνται. Ο Θεός όμως, έχει δώσει στους ανθρώπους ελεύθερη βούληση, ακόμα και την ελευθερία να επιλέξουν κάτι που ο ίδιος δεν επιθυμεί, ακριβώς επειδή μόνο τα όντα με ελεύθερη βούληση μπορούν να επιλέξουν να αγαπάνε τον Θεό.

¹⁵ Σε αρκετά σημεία οι διδαχές του Καλβίνου είναι παράλογες ή προσβάλλουν τη δικαιοσύνη, προβάλλοντας ως επιχείρημα ότι δεν μπορούμε να καταλάβουμε τον Θεό, στηριζόμενες σε περικοπές όπως: Ρωμαίους 11:33,34 "Ω, βάθος πλούτου και σοφίας και γνώσης Θεού! Πόσο ανεξερεύνητες είναι οι κρίσεις του, και ανεξιχνίαστοι οι δρόμοι του! Επειδή, 'Ποιος, γνώρισε τον νου του Κυρίου;'" Αλλά αυτή η περικοπή αντικρούεται από τις πολλές επιβεβαιώσεις που βρίσκουμε στην Αγία Γραφή για το ότι ο Θεός κάνει γνωστό το θέλημα Του μέσω του Αγίου Πνεύματος. Για παράδειγμα η Α' Κορινθίους 2:16, που περιλαμβάνει ένα απόσπασμα από το βιβλίο του Ησαΐα 40:13 "Επειδή: 'Ποιος γνώρισε τον νου του Κυρίου, ώστε να τον διδάξει;'" Και μετά προσθέτει: "Εμείς, όμως, έχουμε νουν Χριστού." Δείτε επίσης: Α' Κορινθίους 2:9,10, Φιλιππησίους 2:5.

αιώνια καταδίκη και δεν κάνει τίποτα για να σώσει αυτούς που δεν ανήκουν στους “εκλεκτούς” από το τρομερό τέλος τους!¹⁶

Παρά τη διαστρέβλωση της αγάπης και της δικαιοσύνης του Θεού, οι διδασκαλίες του Καλβίνου είχαν ιδιαίτερη απήχηση, σε αντίθεση με τις διδασκαλίες των αντιπάλων του εξαιτίας της λογικής, της οργάνωσης και της επιδέξιας χρήσης τεκμηρίων από την Αγία Γραφή, με αποτέλεσμα να γίνουν ευρέως αποδεκτές από τις διαμαρτυρούμενες εκκλησίες. Αν και η εκτεταμένη επιρροή που άσκησε ο Καλβίνος έδωσε μεγάλη ώθηση στον αγώνα του Προτεσταντισμού, η διδασκαλία του σχετικά με τον απόλυτο προορισμό του ανθρώπου οδήγησε σε μια τρομερή παρανόηση του χαρακτήρα του Θεού.

Στην Αγγλία η “Προτεσταντική Μεταρρύθμιση” βασίστηκε στο ανυπόστατο θεμέλιο της λαγνείας και της πολιτικής φιλοδοξίας. Ο Ερρίκος Η΄ ήθελε να παντρευτεί μια δεύτερη γυναίκα που θα μπορούσε να του γεννήσει ένα αγόρι για να αποκτήσει έναν διάδοχο του θρόνου του. Μη μπορώντας να λάβει την έγκριση της Ρωμαϊκής Εκκλησίας για να πάρει διαζύγιο εκμεταλλεύτηκε τη λαϊκή εναντίωση στην ξένη επιρροή και μέσω πολιτικών μηχανορραφιών διόρισε τον εαυτό του αρχηγό της Αγγλικανικής Εκκλησίας. “Τον Νοέμβριο του 1534 η βουλή ψήφισε τη γνωστή ‘Πράξη Πρωτοκαθεδρίας’ στην οποία ο Ερρίκος και οι διάδοχοί του ανακηρύχθηκαν ‘οι ύπατοι άρχοντες της Αγγλικανικής Εκκλησίας στη γη’... Έθετε ουσιαστικά τον βασιλιά στη θέση του Πάπα.”¹⁷

Οι ηγέτες της χώρας χρησιμοποίησαν τη θρησκεία στο πολιτικό παιχνίδι τους. Όταν χρειάστηκαν βοήθεια ενάντια στις ισχυρές Καθολικές, δυνάμεις όπως ήταν η Γαλλία και η Ισπανία, θέσπισαν τις “δέκα πράξεις” οι οποίες εναρμονίστηκαν με τις προτεσταντικές αντιλήψεις ώστε να μπορούν να ζητήσουν πολιτική υποστήριξη από τους Προτεστάντες της Γερμανίας. Αργότερα, όταν χρειάστηκε να κατευιάσουν τους Καθολικούς υπερψήφισαν τις “έξι πράξεις” που επικύρωναν το Καθολικό δόγμα. Όποια και αν ήταν η επικρατούσα άποψη όλοι όσοι αντιτίθονταν, διώκονταν.

Με το θάνατο του Ερρίκου, η Αγγλία αποστράφηκε τον Προτεσταντισμό, υπό τον βασιλιά Εδουάρδο ΣΤ΄, στην προσπάθειά της να επιστρέψει στην εξουσία της Καθολικής εκκλησίας υπό την βασίλισσα Μαρία Α΄ η οποία επονομάστηκε Ματωμένη Μαρία λόγω των διωγμών της εναντίων των Προτεσταντών. Εν τέλη, στη διάρκεια της μακρόχρονης βασιλείας της Ελισάβετ Α΄, εδραιώθηκε μία ήπια μορφή πολιτικού προτεσταντισμού. “Το αξιοσημείωτο χαρακτηριστικό της Αγγλικής μεταρρύθμισης ήταν ότι δεν υπήρξε κανένας εξαιρετικός θρησκευτικός ηγέτης. Ούτε προκάλεσε κάποια σημαντική κοινωνική αφύπνιση στο λαό. Τα ερεθίσματά της ήταν πολιτικά και κοινωνικά.”¹⁸

Η ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΠΑΠΙΣΜΟΥ

Η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία άργησε να αντιδράσει στην απειλή του Προτεσταντισμού, όμως στα μέσα του 16ου αιώνα μπήκε ενεργά στη μάχη. Η Σύνοδος του Τριδέντο, μία από τις πιο σημαντικές στην Καθολική Ιστορία, ουσιαστικά επικύρωσε όλα τα δογματικά πιστεύω της Καθολικής εκκλησίας και ιδιαίτερα το κύρος της παράδοσης και απέρριψε τις Προτεσταντικές διδασκαλίες. Ένα από τα πιο αποτελεσματικά όπλα κατά των Προτεσταντών ήταν η ίδρυση του τάγματος των Ιησουϊτών. Ο Ιγνάτιος Ντε Λογιόλα ίδρυσε ένα στρατιωτικό σώμα με αυστηρή πειθαρχία και υπακοή στον παπισμό για να επιδοθεί στη μάχη της Εκκλησίας εναντίον των άπιστων και των αιρετικών. Οι Ιησουίτες διαμόρφωσαν τις σκέψεις των μελλοντικών πολιτικών ηγετών μέσω των έξοχων σχολείων τους, με επιμέλεια και θυσία έγιναν αναντικατάστατοι

¹⁶ Δείτε κεφάλαιο 20 για ανάλυση των εδαφίων που αναφέρονται στο αιώνιο πεπρωμένο των ασεβών.

¹⁷ Walker σ.404

¹⁸ Αυτόθι σ.415

πολιτικοί σύμβουλοι. Στις Καθολικές χώρες επανέφεραν στο προσκήνιο τη σημασία της εξομολόγησης και έτσι απέκτησαν επιρροή πάνω στο λαό εκμεταλλευόμενοι τα βαθιά μυστικά τους, που πλέον γνώριζαν.

Η Ιερά Εξέταση επανεμφανίστηκε στις περιοχές όπου η Καθολική Εκκλησία είχε αρκετή εξουσία, επηρεάζοντας τις κυβερνητικές πολιτικές, καταστέλλοντας το νεοσύστατο Προτεσταντικό κίνημα της Ιταλίας και αναχαιτίζοντας την πρόοδο του οπουδήποτε αλλού. Η Ισπανία έγινε ο στρατιωτικός βραχίονας της εκκλησίας, εξολοθρεύοντας χιλιάδες Προτεστάντες στην Ολλανδία, τη Γαλλία και τη Γερμανία. Η άγρια σφαγή την ημέρα του Αγίου Βαρθολομαίου το 1572 αποτέλεσε την επιτομή της ανηλεούς καταστολής του Προτεσταντισμού στη Γαλλία. Ο Καθολικισμός όμως έστρεφε πλέον το βλέμμα του πέρα από την παραδοσιακή Ευρωπαϊκή επικράτεια: σε μία εποχή που ολόκληρες νέες ήπειροι ανοίγονταν στην Ευρωπαϊκή επιρροή, οι Ιησουίτες μαζί με τα μοναστικά τάγματα ήταν η εμπροσθοφυλακή για την εδραίωση του Καθολικισμού στην Αμερική, την Αφρική και την Ασία.

Εν κατακλείδι, η “νεκρή” εκκλησία των Σάρδεων παρουσιάζει τον Προτεσταντισμό από το τέλος της εποχής των μεγάλων μεταρρυθμιστών (1520 μ.Χ.) μέχρι τα μέσα του 18ου αιώνα. Στην Αγγλία και τη Λουθηριανή Γερμανία η διαμαρτυρόμενη εκκλησία έγινε η επίσημη εκκλησία του κράτους εστιάζοντας σε πολιτικούς και εδαφικούς αγώνες. Οι λουθηριανοί θεολόγοι εστίαζαν την προσοχή τους σε σχολαστικές και εξειδικευμένες δοξασίες, καθώς οι Καλβινιστές παρέθεταν ένα ψεύτικο σύστημα διδασκαλίας βασισμένο στη θεωρία της άνευ όρων εκλογής για σωτηρία. Και τα δύο συστήματα ήταν δυσνόητα για τους απλούς ανθρώπους. Οι διάφορες Προτεσταντικές ομάδες αντιμάχονταν η μία την άλλη, φτάνοντας ακόμη και στο σημείο να διώκουν τους πιστούς και να καταφεύγουν σε στρατιωτικά μέτρα αντί για την πίστη και τη θυσία, χάνοντας έδαφος από τους επιθετικούς πλέον Καθολικούς αντιπάλους τους.

3:3-6 ΦΥΛΑΓΕ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΟΗΣΕ

“Θυμήσου, λοιπόν, πώς παρέλαβες και άκουσες, και φύλαγέ τα, και μετανόησε’ αν, λοιπόν, δεν αγρυπνήσεις, θα ‘ρθω εναντίον σου σαν κλέφτης, και δεν θα γνωρίσεις ποια ώρα θα ‘ρθω εναντίον σου” (Αποκάλυψη 3:3). Αν οι Προτεστάντες είχαν θυμηθεί και είχαν ενστερνωθεί το μήνυμα των μεταρρυθμιστών, θα μπορούσαν να είχαν αποφύγει τις κοινωνικές και στρατιωτικές καταστροφές που επήλθαν **“σαν κλέφτης”**. Μια από τις πιο τραγικές διαστάσεις εκείνης της περιόδου ήταν ο πρόωρος θάνατος εκατομμυρίων ανθρώπων, που χάθηκαν εξαιτίας των οδυνηρών και ανίερων φανατισμών των θρησκευτικών πολέμων.¹⁹

Η προειδοποίηση του Ιησού, **“θα ‘ρθω εναντίον σου σαν κλέφτης, και δεν θα γνωρίσεις ποια ώρα θα ‘ρθω εναντίον σου”** μας υπενθυμίζει τα λόγια Του σχετικά με τη Δευτέρα Παρουσία: **“Αγρυπνείτε, λοιπόν, επειδή δεν ξέρετε ποια ώρα έρχεται ο Κύριός σας. Να γνωρίζετε, όμως, τούτο, ότι αν ο οικοδεσπότης ήξερε σε ποια φυλακή της νύχτας έρχεται ο κλέφτης, θα αγρυπνούσε, και δεν θα άφηνε να διαρρηχτεί το σπίτι του.” (Ματθαίος 24:42,43).** Οι μεταρρυθμιστές ανακάλυψαν ξανά τις υποσχέσεις της Δευτέρας Παρουσίας του Χριστού και

¹⁹ Για παράδειγμα ο τριακονταετής πόλεμος (1618-1648). Ήταν μια ιδιαίτερα σκληρή εδαφική μάχη μεταξύ των Προτεσταντών και των Καθολικών της Ευρώπης. “Για τη Γερμανία ο τριακονταετής πόλεμος ήταν ένα απόλυτα τρομακτικό κακό. Η γη οργώθηκε απ’ άκρη σ’ άκρη από ασύδοτους στρατιώτες που λεηλατούσαν τα πάντα. Ο πληθυσμός είχε μειωθεί από 16, σε λιγότερο από 6 εκατομμύρια. Τα χωράφια είχαν εξαχρειωθεί, το εμπόριο και η βιομηχανία είχαν καταστραφεί. Πάνω από όλα, η διανοητική ζωή είχε βαλτώσει, οι ηθικές αρχές είχαν διαφθαρεί και η θρησκεία είχε δυστυχώς ζημιωθεί ανεπανόρθωτα. Έναν αιώνα μετά το τέλος του πολέμου, οι ολέθριες συνέπειες δεν είχαν ανατραπεί. Ελάχιστα ίχνη πνευματικότητας υπήρχαν εκείνη την τρομακτική εποχή του πολέμου.” (Walker σ. 451).

κήρυξαν την επικείμενη έλευσή Του.²⁰ Δυστυχώς, αυτή η σημαντική αλήθεια χάθηκε ξανά από τους “νεκρούς” διαδόχους και μόνο την εποχή της Φιλαδέλφειας, η Εκκλησία αφυπνίστηκε και κήρυξε με δύναμη το μήνυμα της Δευτέρας Παρουσίας.

“Έχεις λίγα ονόματα και στις Σάρδεις, που δεν μόλυναν τα ιμάτιά τους” και θα περπατήσουν μαζί μου με λευκά, επειδή είναι άξιοι” Αποκάλυψη 3:4. Σε αυτή τη σκοτεινή περίοδο για την αληθινή Εκκλησία του Θεού υπήρχαν ακόμη ήρωες της πίστης. Στην Αγγλία ο Τυντάλ μετέφρασε την Αγία Γραφή και πέθανε ως μάρτυρας, μαζί με τους Τζον Φριθ, Νικόλας Ρίντλη, Χιου Λάτιμερ και άλλους. Στη Σκωτία ο Ιωάννης Νοξ αντιστάθηκε με σθένος απέναντι στις συνωμοσίες και τις μηχανορραφίες της Καθολικής βασιλίσσας Μαρίας της Σκωτίας. Οι Πουριτανοί κυνηγήθηκαν από χώρα σε χώρα εξαιτίας της αφοσίωσής τους στα πιστεύω της Αγίας Γραφής· μερικοί από αυτούς έγιναν οι πρώτοι άποικοι της Αμερικής. Τα περισσότερα από τα “λίγα ονόματα” θα γίνουν γνωστά μόνο στην αιωνιότητα· σε αυτή τη γη όμως διώχθηκαν από Καθολικούς και Προτεστάντες.

“Όποιος νικάει, αυτός θα ντυθεί με λευκά ιμάτια” και δεν θα εξαλείψω το όνομά του από το βιβλίο της ζωής, και θα ομολογήσω το όνομά του μπροστά στον Πατέρα μου, και μπροστά στους αγγέλους του” Αποκάλυψη 3:5,6. Στο τέλος του μηνύματος προς την εκκλησία των Σάρδεων ο Ιησούς προειδοποιεί για τον μεγάλο κίνδυνο που αντιμετωπίζουν εκείνοι που έχουν το όνομα πως ζουν (“**το όνομα έχεις πως ζεις**”), αλλά που δεν νικούν: το όνομά τους μπορεί να σβηστεί από το Βιβλίο της ζωής. Εδώ ο Ιησούς στρέφει την προσοχή μας στην επόμενη χρονική περίοδο της εκκλησίας της Φιλαδέλφειας, όπου ξεκινά η “διερευνητική κρίση”, όταν η ζωή εκείνων που βρίσκονται γραμμένοι στο Βιβλίο της ζωής θα διερευνηθεί και είτε το όνομα τους θα παραμείνει εκεί, είτε θα σβηστεί.

ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑ

3:7 ΑΦΥΠΝΙΣΗ

“Και προς τον άγγελο της εκκλησίας στη Φιλαδέλφεια γράψε: Αυτά λέει ο άγιος, ο αληθινός, αυτός που έχει το κλειδί του Δαβίδ· αυτός που ανοίγει, και κανένας δεν κλείνει” και κλείνει, και κανένας δεν ανοίγει. Ξέρω τα έργα σου· να, έβαλα μπροστά σου μια ανοιγμένη θύρα, και κανένας δεν μπορεί να την κλείσει· επειδή, έχεις μικρή δύναμη, και φύλαξες τον λόγο μου, και δεν αρνήθηκες το όνομά μου” Αποκάλυψη 3:7.

Σε αντίθεση με τις υπόλοιπες εκκλησίες, η εκκλησία της Φιλαδέλφειας δεν επικρίνεται για τίποτε.²¹ Εκείνη την εποχή, στο τέλος του 17^{ου} αιώνα μέχρι τα μέσα του 18^{ου} αιώνα, η Χριστιανική Εκκλησία αφυπνίστηκε, μετά τη ‘νεκρή’ περίοδο των Σάρδεων και με τη “**μικρή δύναμη**” της “**φύλαξε τον λόγο (Του)**” προκαλώντας τη μεγαλύτερη αναζωπύρωση από την Ημέρα της Πεντηκοστής.²² Το κίνημα του Πιετισμού στη Γερμανία προετοίμασε το δρόμο για την αναζωπύρωση της “Φιλαδέλφειας”. Απέρριψαν την τυπολατρία της επίσημης εκκλησίας του

²⁰ Για παράδειγμα, ο Νοξ έγραψε: “Δεν μετέφερε ο Κύριός μας Ιησούς τη σάρκα μας στον ουρανό; Και δεν θα επιστρέψει; Μπορεί λοιπόν να μην επιστρέψει; Ξέρουμε ότι θα επιστρέψει, και σύντομα.” Και άλλοι μεταρρυθμιστές έκαναν παρόμοιες δηλώσεις. Δείτε White, “The Great Controversy”, σ. 303, Pacific Press.

²¹ Η Εκκλησία της Σμύρνης δεν επικρίνεται ρητά για “τη βλασφημία αυτών που λένε για τον εαυτό τους ότι είναι Ιουδαίοι, και δεν είναι, αλλ’ είναι συναγωγή του σατανά”, σε αυτό όμως το βιβλίο υποστηρίζουμε την άποψη ότι η συναγωγή του σατανά ήταν μια τάση που αναπτυσσόταν μέσα στην Εκκλησία και όχι μια εξωτερική απειλή.

²² Αυτή η περίοδος αντιστοιχεί στο τέλος των 1260 ετών διωγμού όταν ‘το θηρίο που ανεβαίνει από τη θάλασσα’ που ‘έκανε πόλεμο με τους αγίους και τους νίκησε’ έλαβε ‘μία θανατηφόρα πληγή’ (βλ. κεφάλαιο 13:3 Η θανατηφόρος πληγή). Αυτό έδωσε στην εκκλησία του πιστού υπολοίπου το περιθώριο να επανέλθει και να αναπτρωθεί.

κράτους και στράφηκαν στην Αγία Γραφή ως οδηγό της καθημερινής ζωής.²³ Το κίνημα του Πιετισμού επηρέασε τη Μοραβιανή Εκκλησία, η οποία είχε ιδρυθεί πολλά χρόνια πριν από τον Ιωάννη Χους και “αναγεννήθηκε” το 1727. Οι Μοραβιανοί υποστήριζαν την έννοια της θρησκείας “της καρδιάς” και με ζήλο μοιράζονταν το μήνυμα του ευαγγελίου, πρόθυμοι να πάνε οπουδήποτε για την υπηρεσία του Χριστού. Μια από τις αποστολές τους ήταν στη πολιτεία της Γεωργίας στην Αμερική, μια αποικία Ινδιάνων. Στο πλοίο που επέβαιναν συνάντησαν τους αδελφούς Ουέσλεϊ και εκεί τέθηκαν τα θεμέλια για μια εντυπωσιακή μεταρρύθμιση στην Αγγλία.

Οι αδελφοί Ουέσλεϊ, ο Ιωάννης και ο Κάρολος, γιοι ενός κληρικού της Αγγλικανικής Εκκλησίας, από μικρή ηλικία έδειξαν μεγάλο ενδιαφέρον για την πνευματική αύξηση. Ο Ιωάννης έγινε ιερέας, ενώ ο Κάρολος συγκρότησε μια ομάδα στο πανεπιστήμιο της Οξφόρδης που αφιέρωσε το σκοπό της στην αναζήτηση της αγιότητας· την αποκαλούσαν κοροϊδευτικά “ο άγιος σύλλογος” και αργότερα “οι Μεθοδιστές” εξαιτίας των επώδυνων μεθοδικών προσπαθειών τους να φτάσουν στην ευσέβεια. Παρά το βαθύ αίσθημα πνευματικής ανεπάρκειας, ήταν και οι δυο ζηλωτές και δραστήριοι και το 1735 αποδέχτηκαν την πρόσκληση να πάνε στην Αμερική ως ιεραπόστολοι στη πολιτεία της Γεωργίας. Ενώ ταξίδευαν, το πλοίο τους έπεσε σε μία σφοδρή καταιγίδα, που τρομοκράτησε όλους τους επιβάτες (μαζί και τους αδελφούς Ουέσλεϊ) εκτός από μια ομάδα Μοραβιανών Χριστιανών. Η ταπεινωτική σύγκριση της πίστης των Μοραβιανών με τους δικούς τους φόβους προξένησε μεγάλη εντύπωση στον Ιωάννη Ουέσλεϊ.²⁴

Μετά από μια ιδιαίτερα άκαρπη ιεραποστολή, οι αδελφοί Ουέσλεϊ επέστρεψαν στην Αγγλία, όπου ήρθαν και πάλι σε επαφή με Μοραβιανούς χριστιανούς. Ένα βράδυ, το 1738, σε μια μικρή συνάθροιση ο Ιωάννης Ουέσλεϊ έμαθε για τη δήλωση του Λούθηρου σχετικά με την αλλαγή που συντελεί ο Θεός στην καρδιά του ανθρώπου μέσα από την πίστη στον Χριστό. “Ένωσα μια πρωτόγνωρη θερμότητα στην καρδιά μου. Αισθάνθηκα ότι πραγματικά εμπιστευόμουν τον Χριστό και μόνο Εκείνον για τη σωτηρία μου και είχα την πεποίθηση ότι με είχε λυτρώσει από τις αμαρτίες μου και με είχε σώσει από το νόμο της αμαρτίας και του θανάτου”. Ο Κάρολος ήδη είχε μια προσωπική εμπειρία με τον Ιησού τρεις μέρες νωρίτερα, περνώντας μία σοβαρή ασθένεια. Μετά από όλα αυτά εργαζόνταν και οι δύο άοκνα για τη διάδοση του ευαγγελίου στους απλούς ανθρώπους.

Οι Ουέσλεϊ μετέδωσαν το μήνυμά τους απευθείας στους φτωχούς, οργανώνοντας μικρές ομάδες με σκοπό την πνευματική αύξηση. Αντί να βασιζονται στους κληρικούς, τα ίδια τα μέλη εκπαιδεύτηκαν να είναι υπεύθυνα για την ηγεσία, ακόμα και για την κήρυξη του μηνύματος. Το κίνημα τους εξαπλώθηκε σε ολόκληρη την Αγγλία και άλλαξε ριζικά την Αγγλική κοινωνία.²⁵

Ένας από τους πιο χαρισματικούς ιεροκήρυκες που συνεργάστηκε με τον Ουέσλεϊ ήταν ο Τζορτζ Γουάιτφιλντ, ο οποίος μετέφερε το κίνημα στην Αμερική. Το 1740 υπό την επήρεια των αφυπνιστικών κηρυγμάτων του έλαβε χώρα “η Μεγάλη Αφύπνιση”, μια ισχυρή αφύπνιση των ανθρώπων η οποία εξαπλώθηκε σε ολόκληρη τη Νέα Αγγλία και τις αποικίες της Κεντρικής

²³ Το Πιετιστικό Κίνημα εμφανίστηκε το 1670 από μια ομάδα σε ένα σπίτι στη Φρανκφούρτη της Γερμανίας υπό την ηγεσία του Φίλιπ Σπένερ. Ο Σπένερ δήλωνε ότι αληθινός Χριστιανισμός σήμαινε κάτι περισσότερο από την αποδοχή μίας σειράς διδασκαλιών - η αληθινή πίστη είναι εκείνη που μεταμορφώνει τη ζωή.

²⁴ Walker σ. 511

²⁵ “Σύμφωνα με την πρακτική του Ουέσλεϊ εκείνοι που ενδιαφέρονταν σοβαρά να ξεκινήσουν μία νέα ζωή εν Χριστώ έπρεπε να γίνουν μέλη μικρών ομάδων διδασκαλίας. Αυτές οι συναθροίσεις κατέληξαν να είναι ο κύριος τρόπος προσέλευσης εκατομμυρίων απελπισμένων ανθρώπων στην ελπίδα της Χριστιανικής πίστης.

“Κάποιοι μεταρρυθμιστές της εποχής θεώρησαν μάταιο να ασχοληθούν με αυτές τις υποβαθμισμένες γειτονιές, αφού πίστευαν ότι η κατάσταση των φτωχών δεν θα μπορούσε να βελτιωθεί. Ο Ουέσλεϊ, ατενίζοντας στις ίδιες αφόρητες συνθήκες, έβλεπε ένα πρόσφορο έδαφος για τη διάδοση του ευαγγελίου. Αντί να αποστραφεί τη δυστυχία και τη φαυλότητα τους κρατώντας μια ασφαλή απόσταση, με ζήλο αναζήτησε τις πιο δυσάρεστες καταστάσεις όπου μπορούσε να εργαστεί... Η χώρα ταράχθηκε συθέμελα από μία πνευματική αφύπνιση. Οι ιστορικοί συμφωνούν ότι η μεταμόρφωση της Αγγλικής κοινωνίας οφείλεται στην απήχηση του μηνύματος του Ουέσλεϊ και του κινήματος του.”

Αμερικής. Το 1780 έκανε την εμφάνισή του το κίνημα των Κυριακών Σχολείων με τη διδασκαλία των βασικών αρχών του χριστιανισμού σε όλα τα κοινωνικά στρώματα και το 1804 ιδρύθηκε η Βιβλική Εταιρία, με σκοπό τη μαζική διανομή της Άγιας Γραφής.

ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ ΤΩΝ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΕΛΕΥΣΗΣ

Το 1792 ο Γουίλιαμ Κάρεϋ συνέβαλε στην οργάνωση των Βαπτιστών για τη διάδοση του Ευαγγελίου στους ειδωλολάτρες. Ο Κάρεϋ ταξίδεψε στην Ινδία και οι επιστολές του έγιναν αφορμή να ιδρυθούν πολλές ιεραποστολές. Το ιεραποστολικό κίνημα του 19^{ου} αιώνα απέστειλε πλήθος δασκάλων, ιατρών και ευαγγελιστών στην Αφρική, την Ασία, τη Νότια Αμερική και σε νησιά του Ατλαντικού Ωκεανού – που συχνά οδηγούνταν σε πρόωρο θάνατο από αρρώστια ή μαρτυρική θυσία.²⁶

Μια από τις τελευταίες μεταρρυθμίσεις ήταν το Κίνημα της Δεύτερης Έλευσης, που εστίαζε στην επικείμενη έλευση του Χριστού και είχε παγκόσμια απήχηση. Πολλοί άνθρωποι ήταν πεπεισμένοι ότι μια σειρά ασυνήθιστων γεγονότων αποτελούσαν σημεία της επικείμενης έλευσης του Χριστού, όπως αναφέρονται στην Αποκάλυψη 6:12,13 “Και ξάφνου, έγινε ένας μεγάλος σεισμός, και ο ήλιος έγινε μαύρος, σαν τρίχινος σάκος, και το φεγγάρι έγινε σαν αίμα και τα αστέρια του ουρανού έπεσαν στη γη...”. Το 1755 ο σεισμός της Λισσαβόνας προκάλεσε ολική καταστροφή στην Πορτογαλία, την Ισπανία και τη βόρεια Αφρική και πολλές ζημιές στην ευρύτερη περιοχή. Ήταν ο πιο καταστροφικός σεισμός που σημειώθηκε ποτέ στην Ευρώπη. Εικοσιπέντε χρόνια αργότερα, στις 19 Μαΐου 1780, ένα αφύσικο σκοτάδι κάλυψε μια μεγάλη έκταση της Νέας Αγγλίας στη Βόρεια Αμερική, η μέρα εκείνη ονομάστηκε ‘η σκοτεινή μέρα’. Αργότερα στις 13 Νοεμβρίου 1833 σημειώθηκε η πιο θεαματική πτώση μετεωριτών που έγινε ποτέ. Όλα αυτά τα γεγονότα οδήγησαν αρκετούς να πιστέψουν ότι το τέλος του κόσμου πλησίαζε.

Ειδικά στην Αμερική οι ομιλίες του Ουίλλιαμ Μίλλερ προκάλεσαν μεγάλο ενδιαφέρον για τις προφητείες της Δευτέρας Παρουσίας του Χριστού. Ένα εδάφιο της Γραφής που προκάλεσε το έντονο ενδιαφέρον των ‘αντβεντιστών’ (έτσι ονομάζονταν οι πιστοί που περίμεναν τη Δεύτερη Έλευση του Χριστού) βρισκόταν στο όγδοο κεφάλαιο του Δανιήλ, που παρουσιάζει το “μικρό κέρατο” (τον παπισμό), το οποίο “μεγαλύνθηκε, μέχρι ενάντια στον άρχοντα του στρατεύματος και αφαίρεσε απ’ αυτόν την παντοτινή θυσία, και το άγιο κατοικητήριό του καταβλήθηκε” (Δανιήλ 8:11). Ένας από τους αγγέλους που παρουσίασε το όραμα στον Δανιήλ ρώτησε: “Μέχρι πότε θα διαρκεί η όραση...;” (εδάφιο 13). Οι αντβεντιστές πίστευαν ότι η απάντηση σε αυτό το ερώτημα: “Μέχρι 2300 ημερονύκτια τότε, το αγιαστήριο θα καθαριστεί” (εδάφιο 14) προσδιόριζε την ημέρα της Δευτέρας Παρουσίας. Αυτή η διδασκαλία επέστησε την προσοχή στη μελέτη των λειτουργιών του αγιαστηρίου και της αρχιερατικής διακονίας του Ιησού Χριστού, ένα μήνυμα μείζονος σημασίας για την εκκλησία της Φιλαδέλφειας.

3:8 ΤΟ ΚΛΕΙΔΙ ΤΟΥ ΔΑΒΙΔ, Η ΑΝΟΙΧΤΗ ΘΥΡΑ

Ο Ιησούς παρουσιάζεται στην εκκλησία της Φιλαδέλφειας ως **“Αυτός που έχει το κλειδί του Δαβίδ· Αυτός που ανοίγει, και κανένας δεν κλείνει· και κλείνει, και κανένας δεν ανοίγει”**. Αυτό το εδάφιο παραπέμπει στον Ησαΐα κεφάλαιο 22, όπου εξιστορείται η εκχώρηση της διαχείρισης του θησαυροφυλακίου του βασιλιά Εζεκία από τον Σούνα στον Ελιακείμ. Ο Θεός μέσω του προφήτη Τού είπε: “Θα σε εξώσω από τη στάση σου, και θα σε γκρεμίσω από το αξιωμα σου. Και κατά την ημέρα εκείνη θα καλέσω τον δούλο μου τον Ελιακείμ... και την εξουσία σου θα τη δώσω

²⁶

Walker σ. 523

στο χέρι του... και θα βάλω επάνω στον ώμο του το κλειδί του οίκου του Δαβίδ· και θα ανοίγει, και κανένας δεν θα κλείνει· και θα κλείνει, και κανένας δεν θα ανοίγει” (Ησαΐας 22:19-22). Μια μελέτη του Α΄ Χρονικών 9 δείχνει ότι το κλειδί του Δαβίδ χρησιμοποιήθηκε για το άνοιγμα “των οικημάτων και των θησαυρών του οίκου του Θεού” (εδάφιο 26), δηλαδή για το άνοιγμα του αγιαστηρίου.²⁷

Παρομοίως, ο Ιησούς **“που έχει το κλειδί του Δαβίδ”** ανοίγει τα διαμερίσματα και τους θησαυρούς του ουράνιου αγιαστηρίου στην εκκλησία της Φιλαδέλφειας. Αυτή η πράξη μας οδηγεί σε ένα από τα πιο σημαντικά θέματα της Αποκάλυψης - **“Έβαλα μπροστά σου μια ανοιγμένη θύρα, και κανένας δεν μπορεί να την κλείσει”** (εδάφιο 8). Η σημασία της **“ανοικτής θύρας”** είναι τόσο σημαντική που επαναλαμβάνεται στην περικοπή του προλόγου για τις επτά σφραγίδες, ένα από τα πιο μακροσκελή και καίρια θέματα στο βιβλίο της Αποκάλυψης: **“Ύστερα απ’ αυτά, είδα, και να, μια ανοιγμένη θύρα στον ουρανό”** (Αποκάλυψη 4:1). Το αρχαίο κείμενο αναφέρει: **“ιδού θύρα ηνεωγμένη εν τω ουρανώ”**, που σημαίνει ότι αυτή η θύρα δεν είναι η είσοδος του ουρανού, αλλά βρίσκεται στον ουρανό, μας δίνει δηλαδή την εντύπωση ότι υπάρχει ένα οίκημα στον ουρανό. Όντως, στην επιστολή προς Εβραίους γίνεται αναφορά σε ένα τέτοιο οίκημα, το Ουράνιο Αγιαστήριο: **“Έχουμε τέτοιου είδους αρχιερέα, ο οποίος κάθισε στα δεξιά του θρόνου της μεγαλοσύνης μέσα στους ουραμούς, λειτουργός στα άγια, και στην αληθινή σκηνή (αγιαστήριο), την οποία ο Κύριος κατασκεύασε, και όχι άνθρωπος”** (Εβραίους 8:1,2).

Μπορούμε να μάθουμε περισσότερες λεπτομέρειες για το ουράνιο αγιαστήριο, μελετώντας το επίγειο, επειδή ήταν **“υπόδειγμα και σκιά των επουρανίων, όπως ειπώθηκε στον Μωυσή, όταν επρόκειτο να κατασκευάσει τη σκηνή”** επειδή λέει: **“Πρόσεχε να τα κάνεις όλα σύμφωνα με τον τύπο που σου δείχθηκε στο βουνό”** (Εβραίους 8:5).²⁸ Το αγιαστήριο χωριζόταν σε δυο διαμερίσματα: το πρώτο διαμέρισμα ονομαζόταν **“τα Άγια”**, όπου πραγματοποιούνταν οι καθημερινές θυσίες και το δεύτερο ονομαζόταν **“τα Άγια των Αγίων”**, όπου πραγματοποιούνταν η λειτουργία για την Ημέρα του Εξιλασμού, μία φορά το χρόνο. Υπήρχαν δυο θύρες στο αγιαστήριο, μια στα Άγια και μια άλλη που οδηγούσε από τα Άγια στα Άγια των Αγίων (Ιεζεκιήλ 41:23, Α΄ Βασιλέων 6:31-35).

Η **“ανοιγμένη θύρα”**, που ο Ιησούς **“έβαλε μπροστά”** στην εκκλησία της Φιλαδέλφειας, δεν θα μπορούσε να αναφέρεται στη θύρα προς τα Άγια, η οποία ήταν ανοιχτή καθημερινά αφού ο ιερέας εκτελούσε τις καθημερινές λειτουργίες του αγιαστηρίου. Στην επιστολή προς Εβραίους

²⁷ Στο Α΄ Χρονικών 9 περιγράφονται οι 212 θυρωροί του επίγειου αγιαστηρίου. **“Όλοι αυτοί που ήσαν εκλεγμένοι για να είναι πυλωροί των θυρών, ήσαν 212... ο Δαβίδ τους είχε βάλει στο υπόρηγμά τους. Κι αυτοί και οι γιοι τους είχαν την επιστάσια των πυλών του οίκου του κυρίου”** (εδάφιο 22). Από αυτούς, τέσσερις είχαν μια ιδιαίτερη θέση: **“Οι τέσσερις αρχιπυλωροί, έμεναν στο υπόρηγμά τους, και είχαν την επίβλεψη των οικημάτων και των θησαυρών του οίκου του Θεού... κι αυτοί έπρεπε να τον ανοίγουν κάθε πρωινό”** (εδάφια 26,27). Η Εβραϊκή λέξη για το **“ανοίγουν”**, **“metsolaw”**, είναι η ίδια λέξη που μεταφράζεται ως **“κλειδί”** στον Ησαΐα 22:22, **“Το κλειδί του Δαβίδ”**. Οι αρχιπυλωροί είχαν την ευθύνη να ανοίγουν (με το κλειδί του Δαβίδ) τα διαμερίσματα και τα θησαυροφυλάκια του οίκου του Θεού.

²⁸ Λεπτομερείς περιγραφές του αγιαστηρίου (“της σκηνής”) στην έρημο και των τελετών, βρίσκονται στην Έξοδο κεφάλαια 25-40, στο μεγαλύτερο μέρος του βιβλίου Λευιτικών και στο βιβλίο των Αριθμών (κεφάλαια 8,9,15,28,29). Το αγιαστήριο που σχεδίασε ο Δαβίδ και οικοδομήθηκε από τον Σολομώντα περιγράφεται στο Α΄ Βασιλέων κεφάλαια 6-8, Α΄ Χρονικών κεφάλαια 22,28 και Β΄ Χρονικών κεφάλαια 2-5. Αυτός ο ναός καταστράφηκε από το στρατό του Ναβουχοδονόσορα, βασιλιά της Βαβυλώνας και οι θησαυροί του μεταφέρθηκαν εκεί (Ιερεμίας 52). Ο προφήτης Ιεζεκιήλ είδε σε όραμα το σχέδιο για τον καινούργιο ναό (Ιεζεκιήλ κεφάλαια 40-48), δεν έχουμε όμως λεπτομέρειες για τον πραγματικό ναό που οικοδομήθηκε μετά τη Βαβυλωνιακή αιχμαλωσία την εποχή του Έσδρα και του Νεεμιά. Αυτός ο ναός, που επεκτάθηκε και καλλωπίστηκε από τον Ηρώδη, καταστράφηκε από τους Ρωμαίους σύμφωνα με την προφητεία του Ιησού **“Δεν θα αφεθεί εδώ πέτρα επάνω σε πέτρα, που δεν θα καταγκρεμιστεί”** Ματθαίον 24:2) και δεν ανοικοδομήθηκε ποτέ. Το επίγειο αγιαστήριο και η ιερατική λειτουργία του συγκρίνεται με το ουράνιο αγιαστήριο στην προς Εβραίους κεφάλαια 8-10. Σε ολόκληρο το βιβλίο της Αποκάλυψης υπάρχουν αναφορές στο αγιαστήριο (1:11,12, 2:1, 3:8, 12, 5:1-14, 6:9, 7:11,15, 8:3-5, 9:13, 11:1,2,19, 12:5, 13:6,8, 14:3,17,18, 15:5-8, 16:1,7,17, 19:4, 20:4,11,12, 21:3,5,22, 22:1,3)

ένατο κεφάλαιο αναφέρεται ότι ο Χριστός εισήλθε στα Άγια μετά τον θάνατο και την ανάστασή Του και ότι η είσοδος στα Άγια των Αγίων παρέμενε ακόμα ένα μελλοντικό γεγονός.²⁹ Συνεπώς η **“ανοιγμένη θύρα”** αντιπροσωπεύει την είσοδο του Ιησού Χριστού, του Αρχιερέα μας, στα Άγια των Αγίων δείχνοντας έτσι ότι τα γεγονότα που διαδραματίζονται στον ουρανό από εκείνη τη στιγμή βρίσκουν το συμβολισμό τους στις τελετουργίες της Ημέρας του Εξιλασμού (Λευιτικό κεφάλαιο 16) που ξεκινούν στην εποχή της εκκλησίας της Φιλαδέλφειας. Όπως θα δούμε στα επόμενα κεφάλαια, η Ημέρα του Εξιλασμού είναι ένα από τα πιο σημαντικά θέματα στο βιβλίο της Αποκάλυψης. Το γεγονός ότι η **“ανοιγμένη θύρα”** αναφέρεται στην έναρξη της Ημέρας του Εξιλασμού στο ουράνιο Αγιαστήριο υποστηρίζεται από το γεγονός ότι το χρονικό τέλος της προφητείας των 2300 ημερονυκτίων στον Δανιήλ όγδοο κεφάλαιο που αναφέρεται στην έναρξη της Ημέρας του Εξιλασμού, αντιστοιχεί χρονολογικά με την εποχή της Φιλαδέλφειας.

Η ΗΜΕΡΑ ΤΟΥ ΕΞΙΛΑΣΜΟΥ, 2300 ΗΜΕΡΟΝΥΚΤΙΑ

Η Ημέρα του Εξιλασμού στην Παλαιά Διαθήκη, ήταν ημέρα κρίσης για τους αμαρτωλούς που πρόσφεραν τις θυσίες τους στο αγιαστήριο στη διάρκεια του έτους. Αυτές οι τελετουργίες αποτελούσαν τον ‘τύπο’ του ουράνιου αγιαστηρίου που προλέχθηκε στον Δανιήλ 8:14, σχετικά με τον καθαρισμό του— *“Μέχρι 2300 ημερονύκτια’ τότε, το αγιαστήριο θα καθαριστεί”*. Αυτή η προφητεία θα εξηγηθεί λεπτομερέστερα στο τέταρτο κεφάλαιο: Η Ημέρα του Εξιλασμού, στο κεφάλαιο 14: *Πότε στην Ιστορία και στο Παράρτημα 5*. Προς το παρόν όμως θα εξετάσουμε δυο σημαντικά θέματα: πότε, στην ιστορία, γίνεται ο καθαρισμός του ουράνιου αγιαστηρίου και τι είναι αυτό που πρέπει να καθαριστεί.

Στον Δανιήλ 8, ο προφήτης είδε ένα όραμα όπου απεικονιζόταν η ιστορία των αυτοκρατοριών που καταπίεζαν το λαό του Θεού, ξεκινώντας με τους συμβολισμούς του κριαριού και του τράγου.³⁰ Το κριάρι (η Περσική αυτοκρατορία, εδάφιο 20) νικήθηκε και ποδοπατήθηκε από τον τράγο (την Ελληνική αυτοκρατορία υπό τον Μέγα Αλέξανδρο, εδάφιο 21) που μετά διαιρέθηκε *“προς τους τέσσερις ανέμους του ουρανού”*, στα βασίλεια των στρατηγών του Μ. Αλεξάνδρου. Τα τέσσερα βασίλεια παραγκωνίστηκαν από ένα μικρό κέρατο *“που μεγαλύνθηκε υπερβολικά... μέχρι το στράτευμα του ουρανού”* (Δανιήλ 8:9,10). Μια σύγκριση με τα οράματα του Δανιήλ 2 και 7 δείχνει ότι το μικρό κέρατο *“που μεγαλύνθηκε υπερβολικά”* αντιπροσωπεύει τη Ρωμαϊκή αυτοκρατορία, που εξελίχθηκε από την ειδωλολατρική Ρώμη στο τυραννικό παπικό καθεστώς του Μεσαίωνα.

Στον Δανιήλ όγδοο κεφάλαιο, βλέπουμε ότι η Ρωμαιοκαθολική εκκλησία παρενέβη στη Μεσιτική διακονία του Χριστού υπέρ των αμαρτωλών στο ουράνιο αγιαστήριο - *“Μάλιστα, μεγαλύνθηκε (το κέρατο), μέχρι ενάντια στον άρχοντα του στρατεύματος (τον Χριστό) και αφαίρεσε απ’ αυτόν την παντοτινή θυσία, και το άγιο κατοικητήριό του καταβλήθηκε’ και το στράτευμα παραδόθηκε σ’ αυτόν μαζί με την παντοτινή θυσία εξαιτίας της παράβασης, και έριξε*

²⁹ Στην επιστολή προς Εβραίους 9:2,3 τα δυο διαμερίσματα ονομάζονται Άγια και Άγια των Αγίων. Στο εδάφιο 8 τα Άγια των Αγίων αναφέρονται με τη βραχυγραφία *“των Αγίων”* και το εδάφιο επισημαίνει ότι ο δρόμος προς τα Άγια των Αγίων δεν ήταν ανοιχτός από τη στιγμή που το πρώτο αγιαστήριο συνέχιζε να υπάρχει (και το επίγειο αγιαστήριο υπήρχε τότε, όταν δηλαδή γράφτηκε η επιστολή προς Εβραίους και συνέχιζε να υπάρχει μέχρι το 70 μ.Χ που καταστράφηκε). Επιπλέον, η περικοπή Εβραίους 9:11,12 δείχνει ότι ο Χριστός εισέρχεται στο ουράνιο αγιαστήριο *“διαμέσου του δικού του αίματος, μία φορά για πάντα μπήκε μέσα στα άγια”*. Αν ο Παύλος ήθελε να δείξει ότι ο Ιησούς μπήκε αμέσως στα Άγια των Αγίων, σίγουρα θα είχε γράψει *“των Αγίων”* όπως στο εδάφιο 8.

³⁰ Είναι ενδιαφέρον ότι ακόμα και τα ζώα που χρησιμοποιήθηκαν, για να συμβολίσουν τις αυτοκρατορίες, χρησιμοποιούνταν στο επίγειο αγιαστήριο. Το κριάρι και ο τράγος ήταν ζώα που θυσιάζονταν την Ημέρα του Εξιλασμού. (βλ. Λευιτικό 16:5).

την αλήθεια καταγής...” (Δανιήλ 8:11,12).³¹ Αυτό το εδάφιο αναφέρεται στη ‘στρατιά’ των ιερέων του Μεσαίωνα, των μοναχών και των θεολόγων που δημιούργησαν ένα σύστημα ‘σωτηρίας’ που απέκλειε αποτελεσματικά τον Χριστό και τη Μεσιτεία Του. Ένας άγγελος θέτει το καίριο ερώτημα: “Μέχρι πότε θα διαρκεί η όραση;” (εδάφιο 13). Ο Δανιήλ μαθαίνει την απάντηση: “Μέχρι 2300 ημερονύκτια· τότε, το αγιαστήριο θα καθαριστεί” (εδάφιο 14). Μέσα από την αφήγηση του οράματος, που εκτείνεται από την Περσική αυτοκρατορία μέχρι “τους έσχατους καιρούς” (εδάφιο 17), είναι προφανές ότι τα 2300 ημερονύκτια δεν αναφέρονται σε κυριολεκτικές ημέρες, που θα αντιστοιχούσαν σε περίπου έξι χρόνια, αλλά σε προφητικές ημέρες όπου κάθε ημέρα αντιστοιχεί σε ένα έτος.³² Ο άγγελος Γαβριήλ προσπάθησε να εξηγήσει τη σημασία του οράματος, αλλά ο Δανιήλ ήταν καταβεβλημένος και δεν μπορούσε να καταλάβει το νόημα (εδάφια 16,27).

Αργότερα, ο Γαβριήλ επιστρέφει, για να εξηγήσει το όραμα, ειδικά το σημείο των 2300 ημερονυκτίων (Δανιήλ 9:1,21-23). Εξήγησε ότι 490 χρόνια “διορίστηκαν” ή “αποκόπηκαν” από τα 2300 χρόνια για το λαό Ισραήλ, για να ετοιμαστούν για την έλευση του Μεσσία. Από τη στιγμή που 490 χρόνια αποκόπηκαν από τα 2300 χρόνια και οι δυο προφητείες πρέπει να ξεκινούν με “την έκδοση του προστάγματος, για να ανοικοδομηθεί η Ιερουσαλήμ”, ένα διάταγμα που εκδόθηκε από τον Πέρση αυτοκράτορα Αρταξέρξη το 457 π.Χ.³³ Αν υπολογίσουμε τα 490 έτη ξεκινώντας από το 457 π.Χ., φτάνουμε στη σταύρωση του Χριστού. Ένας υπολογισμός των 2300 ετών, με σημείο έναρξης πάλι το 457 π.Χ. εκτείνεται ως το 1844 μ.Χ. Όλα αυτά εξηγούνται λεπτομερειακά στο κεφάλαιο 14: *Πότε στην Ιστορία και στο Παράρτημα 5.*

Αυτό το χρονοδιάγραμμα ταιριάζει απόλυτα με τη χρονολογική περίοδο της εκκλησίας της Φιλαδέλφειας. Εκείνη την εποχή “το αγιαστήριο θα καθαριστεί” (Δανιήλ 8:14). Το “αγιαστήριο” δεν αναφέρεται στο επίγειο αγιαστήριο που καταστράφηκε το 70 μ.Χ. και δεν ανοικοδομήθηκε έκτοτε, αλλά αναφέρεται στο ουράνιο αγιαστήριο και τη μεσιτική διακονία του Χριστού εκεί. Το μεγάλο κέρατο, που συμβολίζει την Καθολική εκκλησία του Μεσαίωνα,³⁴ είχε δημιουργήσει ένα

³¹ Στο κεφάλαιο 14: *Η Παντοτινή Θυσία*, υπάρχει μια εκτενής εξήγηση για το πώς ο παπισμός αφαίρεσε την “παντοτινή Θυσία”.

³² Η αντιστοιχία ημέρα-έτος είναι προφανής από τις προφητείες του Δανιήλ. Για παράδειγμα, οι εβδομήντα εβδομάδες (490 μέρες) του Δανιήλ 9 ξεκινούν με “την έκδοση του προστάγματος, για να ανοικοδομηθεί η Ιερουσαλήμ” (που έγινε το 457 π.Χ.) και εκτείνονται “μέχρι του Χριστού τού Ηγήτορα” (ο Ιησούς Χριστός) Δανιήλ 9:25. Η προφητεία των 2300 ημερονυκτίων στο Δανιήλ 8 ξεκινά με τους “βασιλιάδες της Μηδίας και της Περσίας” (οι Πέρσες βασιλιάδες βασίλευσαν τον 6ο και 5ο αιώνα π.Χ.) και εκτείνεται μέχρι “τους έσχατους καιρούς” (Δανιήλ 8:20,17). Η προφητεία για “καιρόν και καιρούς, και μισόν καιρό” (1260 μέρες) στο Δανιήλ 7 αρχίζει με τη διάλυση της ειδωλολατρικής Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας και εκτείνεται “μέχρις ότου... η κρίση δόθηκε στους αγίους του Υψίστου· και ο καιρός έφτασε, και οι άγιοι πήραν τη βασιλεία” (Δανιήλ 7:25,22). Όλες αυτές οι προφητείες ξεκινούν από πολύ παλιά και εκτείνονται ως τον αριθμό των χρόνων που καθορίζονται στην προφητεία ως *ημέρες*. Άλλες περικοπές που υποστηρίζουν την αρχή της αντιστοιχίας ημέρα-έτος βρίσκονται στους Αριθμούς 14:34, Ιεζεκιήλ 4:5,6, Ιώβ 10:5 και Ψαλμοί 77:5.

³³ Στην πραγματικότητα εκδόθηκαν τρία διατάγματα: το πρώτο από τον Κύρο (Εσδρας 1:1-4), που έδωσε την άδεια, για να “οικοδομήσει τον οίκο του Κυρίου τού Θεού... στην Ιερουσαλήμ”. Το δεύτερο από τον Δαρείο (Εσδρας 6:1-12) που πάλι έδωσε άδεια να ολοκληρώσουν την ανοικοδόμηση του ναού, όταν οι εργασίες είχαν σταματήσει από τους εχθρούς των Εβραίων. Το τρίτο από τον Αρταξέρξη (Εσδρας 7:11-26), μόνο με αυτό το πρόσταγμα επιτρεπόταν να οικοδομήσουν τους τοίχους και την πόλη, όπως ορίζεται στην προφητεία του Δανιήλ 9:25 (βλ. Νεεμίας 2:1-9).

³⁴ Πολλοί σχολιαστές θεωρούν ότι η προφητεία των 2300 ημερονυκτίων εφαρμόζεται στην ιστορία του Αντίοχου Επιφανούς (ο οποίος βασίλευσε από το 175 ως το 164 π.Χ.), ο βασιλιάς της Συρίας που εναντιώθηκε στην Εβραϊκή λατρεία του Θεού και προσπάθησε να επιβάλει τη λατρεία του Δία, υποχρεώνοντας τους Ιουδαίους να θυσιάσουν γουρούνια στο βωμό του αγιαστηρίου (μερικοί θεωρούν πως αυτή είναι η “παράβαση που φέρνει την ερήμωση” Δανιήλ 8:13). Σύμφωνα με αυτή την άποψη, η αποκατάσταση της λατρείας του αγιαστηρίου από τους Μακκαβαίους συμβολίζει τον καθαρισμό του αγιαστηρίου. Αλλά αυτό το γεγονός δεν ταιριάζει με τους προσδιορισμούς της προφητείας. 1) Το “μικρό κέρατο”, “μεγαλύθηκε υπερβολικά”, “η δύναμη του θα είναι ισχυρή”, “και θα ευοδώνεται και θα κατορθώνει” (Δανιήλ 8:9,24). Ο Αντίοχος Επιφανής ήταν ένας σχετικά αδύναμος βασιλιάς που δεν έφτασε σε επίτεδο δύναμης ούτε τους προκατόχους του, αλλά ούτε τους διαδόχους του. 2) Το “μικρό

σύστημα “σωτηρίας” βασιζόμενο στα έργα των ανθρώπων και στους κληρικούς, ένα σύστημα που συσκότησε και βεβήλωσε τη μεσιτική διακονία του Χριστού στο ουράνιο αγιαστήριο - “το άγιο κατοικητήριό του καταβλήθηκε” (Δανιήλ 8:9-11). Τα ‘απορρίμματα’ της δεισιδαιμονίας και της εσφαλμένης παράδοσης θα καθαρίζονταν καθώς ο Χριστός ξεκινούσε την τελευταία φάση της ουράνιας διακονίας Του, προετοιμάζοντας το δρόμο για τη Δευτέρα Παρουσία Του.

Είναι σημαντικό να επισημάνουμε ότι σκοπός δεν ήταν να καθαριστούν τα αντικείμενα του αγιαστηρίου, αλλά να γίνει ο τελικός καθαρισμός των αμαρτωλών που εξομολογούνταν τις αμαρτίες τους όλο αυτό το διάστημα. “Επειδή, σ’ αυτή την ημέρα ο ιερέας θα κάνει εξιλέωση για σας, για να σας καθαρίσει, ώστε να είστε καθαροί από όλες τις αμαρτίες σας μπροστά στον Κύριο” (Λευιτικό 16:30). Ήταν ημέρα κρίσης, για να καθοριστεί ποιοι από όλους εκείνους που είχαν προσφέρει θυσίες στο αγιαστήριο στη διάρκεια τους έτους παρέμεναν πιστοί στη βεβαιότητα της σωτηρίας τους.

3:9-13 ΕΡΧΟΜΑΙ ΓΡΗΓΟΡΑ

Η Ημέρα του Εξιλασμού θα εξηγηθεί λεπτομερέστερα στο τέταρτο κεφάλαιο, αλλά το βασικό σημείο είναι ότι στην εποχή της Φιλαδέλφειας ο Ιησούς, ο Αρχιερέας μας, ξεκίνησε στο ουράνιο αγιαστήριο μια ιδιαίτερη φάση προετοιμασίας και κρίσης του λαού Του, με αποκορύφωμα το σφράγισμά τους (Αποκάλυψη έβδομο κεφάλαιο). Αυτό το γεγονός ακολουθείται από τον “καιρό θλίψης, που ποτέ δεν έχει γίνει αφότου υπήρξε έθνος”, και την έλευση του Χριστού για την απελευθέρωση του λαού Του (Δανιήλ 12:1).

Οι άνθρωποι που ζούσαν στην εποχή της εκκλησίας της Φιλαδέλφειας και έζησαν στην έναρξη της Ημέρας του Εξιλασμού προφυλάχθηκαν από τη Μεγάλη Θλίψη. **“Ξέρω τα έργα σου... έχεις μικρή δύναμη, και φύλαξες τον λόγο μου, και δεν αρνήθηκες το όνομά μου... Επειδή, φύλαξες τον λόγο της υπομονής μου, κι εγώ θα σε φυλάξω από την ώρα τού πειρασμού, που πρόκειται να ‘ρθει επάνω σε ολόκληρη την οικουμένη, για να δοκιμάσει αυτούς που κατοικούν επάνω στη γη”** (Αποκάλυψη 3:8,10). Η εκκλησία της Φιλαδέλφειας με μεγάλο ζήλο κήρυξε για την **“ώρα τού πειρασμού”** και την επικείμενη έλευση του Χριστού. Εκείνοι που διέδιδαν το μήνυμα συχνά γίνονταν αντικείμενο χλευασμού και εκδιώκονταν από τις εκκλησίες τους. Όπως θα δούμε στο κεφάλαιο 11 (η “Δολοφονία των Δυο Μαρτύρων”) και 13 (το “Χάραγμα του Θηρίου” και το “Διάταγμα του Θανάτου”), αυτή η αντίσταση θα κλιμακώνεται, μέχρι τη στιγμή που θα έρθει ο Χριστός για να σώσει το λαό Του. Η τελική κρίση όμως, που ξεκινά την εποχή της Φιλαδέλφειας θα δικαιώσει τον διωκόμενο λαό του Θεού - **“Να, θα κάνω αυτούς από τη συναγωγή τού σατανά, που λένε τον εαυτό τους ότι είναι Ιουδαίοι, και δεν είναι, αλλά ψεύδονται’ να, θα τους κάνω να ‘ρθουν και να προσκυνήσουν μπροστά στα πόδια σου, και να γνωρίσουν ότι εγώ σε αγάπησα”** (Αποκάλυψη 3:9).

“Να, έρχομαι γρήγορα’ κράτα εκείνο που έχεις, για να μη λάβει κανένας το στεφάνι σου” (Αποκάλυψη 3:11). Αυτή ήταν μια περίοδος όπου ο Σατανάς είχε “μεγάλο θυμό, δεδομένου ότι

κέρατο” - βασιλιάς - θα σηκωθεί “στους έσχατους καιρούς της βασιλείας τους” (δηλαδή στο τέλος της Ελληνικής βασιλείας των Σελευκιδών). Αλλά ο Αντίοχος Επιφανής ήταν ο όγδοος από τους 26 βασιλιάδες και η βασιλεία του εντάσσεται χρονικά περίπου 100 χρόνια πριν από το τέλος της δυναστείας. 3) Στον Δανιήλ ειπώθηκε ότι “η όραση είναι για τους έσχατους καιρούς”, “στους έσχατους καιρούς της οργής’ επειδή, στον ορισμένο καιρό θα είναι το τέλος” (Δανιήλ 8:17,19). Η περικοπή Δανιήλ 11:40-12:3 επισημαίνει ξεκάθαρα ότι η φράση “τους έσχατους καιρούς” αναφέρεται στο τέλος του κόσμου, όταν η Μεγάλη Θλίψη θα λάβει χώρα, ο λαός του Θεού θα διασωθεί και οι νεκροί θα αναστηθούν σε αιώνια ζωή, δηλαδή στη Δευτέρα Παρουσία του Χριστού. 4) Ούτε οι 2300 μέρες, ούτε οι 1150 μέρες (2300 πρωινές και βραδινές θυσίες, όπως μερικοί σχολιαστές ερμηνεύουν την προφητεία) αποτελούν σημαντικές περιόδους της βασιλείας του Αντίοχου Επιφανούς (το χρονοδιάγραμμα της βασιλείας του βρίσκεται στο Α’ Μακκαβαίων). 5) Σύμφωνα με τον Ιησού η “παράβαση που φέρνει την ερήμωση” που θα γίνει από το μικρό κέρατο, ήταν για την εποχή Του ένα μελλοντικό γεγονός. (Ματθαίον 24:15)

γνωρίζει πως έχει λίγο καιρό” (Αποκάλυψη 12:12) και έβαλε σε εφαρμογή το σχέδιό του, για να νικήσει το λαό του Θεού και να λάβει το **“στέφανό”** τους χρησιμοποιώντας ένα από τα πιο ευφυή τεχνάσματα - τα πλούτη και τον υλισμό, χαρακτηριστικά της επόμενης εποχής, της Λαοδικείας. Αλλά οι πιστοί της Φιλαδέλφειας διαφυλάχθηκαν από **“την ώρα τού πειρασμού”** (Αποκάλυψη 3:10). Πίστεψαν και κήρυξαν για την επικείμενη έλευση του Χριστού, πέθαναν πιστοί, θα κοιμούνται στον τάφο στη διάρκεια της Μεγάλης Θλίψης και θα αναστηθούν για να δουν τον αγαπημένο τους Κύριο να επιστρέφει.

Η υπόσχεση προς τους νικητές της Φιλαδέλφειας είναι μια θέση στο ίδιο το αγιαστήριο που είδαν με τα μάτια της πίστης μέσα από την ανοιχτή θύρα - **“Όποιος νικάει, θα τον κάνω στύλο μέσα στον ναό τού Θεού μου, και δεν θα βγει πλέον έξω και θα γράψω επάνω του το όνομα του Θεού μου, και το όνομα της πόλης τού Θεού μου, της νέας Ιερουσαλήμ, που κατεβαίνει από τον ουρανό από τον Θεό μου, και το νέο μου όνομα”** (Αποκάλυψη 3:12).

ΛΑΟΔΙΚΕΙΑ

3:14 Ο ΠΙΣΤΟΣ ΚΑΙ ΑΛΗΘΙΝΟΣ ΜΑΡΤΥΡΑΣ

“Και προς τον άγγελο της εκκλησίας των Λαοδικέων, γράψε: Αυτά λέει ο Αμήν, ο πιστός και αληθινός μάρτυρας, η αρχή της κτίσης του Θεού” (Αποκάλυψη 3:14). Αυτοί οι χαρακτηρισμοί τονίζουν ότι ο Ιησούς είναι εκείνος που δημιούργησε και συντηρεί ότι μας περιβάλλει (**“η αρχή της κτίσης του Θεού”**), ότι είναι η ύπατη εξουσία (**“ο πιστός και αληθινός μάρτυρας”**) και ότι έχει την τελευταία λέξη (**“ο Αμήν”**). Αλλά ενώ ακόμα διαδραματίζονταν οι μεταρρυθμίσεις της Φιλαδέλφειας, ο Σατανάς έθετε το θεμέλιο για το τελευταίο **“αριστούργημα”** των έσχατων καιρών - να αφαιρέσει από τον Θεό την κυρίαρχη θέση στη ζωή των παιδιών Του.

Ο Μεσαίωνας αφορούσε την κοσμική εξουσία - η εξουσία της Εκκλησίας, του πάπα, των επισκόπων, των βασιλιάδων και αυτοκρατόρων, των παραδόσεων, των αρχαίων φιλοσόφων. Η Προτεσταντική Μεταρρύθμιση, μαζί με την Αναγέννηση, έσπασε τα δεσμά της Εκκλησίας αλλά με αυτόν τον τρόπο άνοιξε την πόρτα στον ορθολογισμό και στον σκεπτικισμό. Ο Ρενέ Ντεκάρτ (Rene Descartes) ήταν από τους πρώτους σύγχρονους φιλοσόφους και η γνωστή δήλωσή του **“Σκέφτομαι, άρα υπάρχω”**, εμπειρείχε την ιδέα ότι ο ορθολογιστής, σκεπτόμενος άνθρωπος είναι το σημείο αναφοράς για όλη τη γνώση - πρόκειται για ένα σημαντικό ξεστράτισμα από τα πρώτα λόγια της Αγίας Γραφής: **“Στην αρχή...ο Θεός”** (Γένεση 1:1). Αργότερα οι φιλόσοφοι έθεσαν τα θεμέλιά της ιδέας ότι η ανθρώπινη εμπειρία και λογική και όχι η αποκάλυψη από τον Θεό, αποτελούν τις βάσεις για την κατανόηση του κόσμου, ακόμα και του Θεού.

Εν τω μεταξύ επιστήμονες όπως ο Κοπέρνικος, ο Κέπλερ και ειδικά ο Γαλιλαίος αμφισβήτησαν τις θέσεις της Εκκλησίας σχετικά με τη φύση του σύμπαντος. Η Εκκλησία επέμενε στη θεωρία ότι η γη είναι το κέντρο του κόσμου, καταφεύγοντας ακόμα και σε διωγμούς για να επιβάλει την άποψή της και όταν τελικά αποδείχθηκε η αναλήθειά της έχασε το κύρος πολλών διδασκαλιών της. Ο Ισαάκ Νεύτων, με τις ευφυέστατες μαθηματικές εξηγήσεις των φυσικών φαινομένων, μετέτρεψε την αντίληψη των ανθρώπων για τη φύση σε ένα προβλέψιμο σύστημα παγιωμένων κανόνων που υποστήριζε ότι η απευθείας επέμβαση του Θεού δεν ήταν απαραίτητη για να συνεχιστεί η λειτουργία του. Ο Κάρολος Δαρβίνος διατύπωσε τη θεωρία της εξέλιξης των ειδών που απέρριπτε την ανάγκη για έναν Θεό να καθοδηγεί τις λεπτομέρειες και την ανάπτυξη της δημιουργίας Του.

Ο ορθολογισμός και ο σκεπτικισμός εισήλθαν στη θεολογία. Στη Γερμανία ένα ορθολογιστικό κίνημα που κατά τραγική ειρωνεία ονομάστηκε διαφωτισμός, αμφισβήτησε την εξουσία και το νόημα της Εκκλησίας, την ύπαρξη των θαυμάτων και την αξιοπιστία της Θεϊκής αποκάλυψης. Η **“Ιστορική Κριτική”** κυριάρχησε στους θεολογικούς κύκλους όπου κάθε λεπτομέρεια της Αγίας Γραφής υποβαλλόταν σε σκεπτικιστική, εξονυχιστική έρευνα. Ιδιαίτερη έμφαση δινόταν στα

ερωτήματα σχετικά με το ποια πρόσωπα και γεγονότα της Γραφής ήταν ιστορικά υπαρκτά και ποια εδάφια ήταν αυθεντικά. Το επακόλουθο φυσικά ήταν μια ευρύτατη αμφισβήτηση της εξουσίας της Αγίας Γραφής. Ένα άλλο μείζον κίνημα ήταν “το κοινωνικό ευαγγέλιο”, το οποίο μετέθεσε την έμφαση από το θέμα της σωτηρίας και της νίκης απέναντι στην αμαρτία, στις ανθρώπινες προσπάθειες για τη βελτίωση της διαβίωσης των άτυχων αυτού του κόσμου.

3:15-17 ΧΛΙΑΡΟΣ

Αυτές οι φιλοσοφικές, επιστημονικές και θεολογικές τάσεις οδηγούσαν στην αυτάρκεια με επακόλουθο τον χωρίς προηγούμενο παραγκωνισμό της θρησκείας στην ανθρώπινη ιστορία. Ο άνθρωπος ανέκαθεν είχε ποικίλα δογματικά πιστεύω και αντιλήψεις, αλλά η πίστη σε μια υπερφυσική πνευματική δύναμη, που αποτελεί μια ανώτερη επιρροή στη ζωή, ήταν κεντρική σε κάθε λαό και κάθε εποχή. Στην εποχή όμως της Λαοδικείας κυριαρχούν η πνευματική αδιαφορία και ο υλισμός. **“Ξέρω τα έργα σου, ότι ούτε ψυχρός είσαι ούτε ζεστός· έτσι, επειδή είσαι χλιαρός, και ούτε ψυχρός ούτε ζεστός, πρόκειται να σε ξεράσω από το στόμα μου. Επειδή λες ότι: Είμαι πλούσιος, και πλούτισα, και δεν έχω ανάγκη από τίποτε, και δεν ξέρεις ότι εσύ είσαι ο ταλαίπωρος, και ο ελεεινός, και ο φτωχός, και ο τυφλός και ο γυμνός”** (Αποκάλυψη 3:15-17).

Εδώ παρουσιάζεται η κατάσταση της Εκκλησίας από τα μέσα του 19ου αιώνα μέχρι σήμερα. Χαρακτηρίζεται από χαλαρότητα και ευμάρεια - οι διωγμοί και οι πνευματικές μάχες των προηγούμενων αιώνων έχουν τελειώσει. Οι ένθερμες αναζωπυρώσεις της εποχής της Φιλαδέλφειας έχουν χάσει την απήχησή τους και μια μεγάλη πνευματική υπνηλία φαίνεται να έχει καταβάλει το λαό του Θεού, οδηγώντας τους σε πνευματικό λήθαργο - “άνδρες που αναπαύονται επάνω στον τρυγητό τους· αυτούς που λένε στην καρδιά τους: ‘Ο Κύριος δεν θα αγαθοποιήσει ούτε θα κακοποιήσει’” (Σοφονίας 1:12). Υπό το φως των επικείμενων καταστροφών που έχουν προλεχθεί στις προφητείες που αναφέρονται στον καιρό της Μεγάλης Θλίψης, όπως επίσης και των ολέθριων προειδοποιήσεων από τους επιστήμονες και μελετητές για τις επικείμενες καταστροφές, αυτός ο εφησυχασμός φαίνεται αδιανόητος αν δεν λαμβάναμε υπόψη μας ότι ο εχθρός των ψυχών καταβάλλει τεράστιες προσπάθειες για να εξασφαλίσει ότι ελάχιστοι θα είναι έτοιμοι για τα γεγονότα που πρόκειται να διαδραματιστούν.

Η πλειοψηφία του δυτικού κόσμου θεωρεί ότι είναι Χριστιανοί, αλλά δεν αναγνωρίζουν στο πρόσωπο του Χριστού κάποιον που μπορεί να βοηθήσει στην αντιμετώπιση των καθημερινών προβλημάτων τους. Η πλειοψηφία των ανθρώπων έχουν την άποψη ότι ο Θεός δεν μπορεί να τους βοηθήσει να βρουν μία καλύτερη δουλειά, να βρουν ανακούφιση από διάφορα προβλήματα υγείας ή να επιλύσουν διενέξεις στις προσωπικές τους σχέσεις. Η σημασία της θρησκείας έχει περιοριστεί στο ότι πάμε στην εκκλησία μία συγκεκριμένη ημέρα και μετά αγνοούμε τον Θεό για την υπόλοιπη εβδομάδα. Ο απόστολος Παύλος δηλώνει ότι ένα τέτοιο είδος θρησκείας θα επικρατεί στους έσχατους καιρούς - “(θα) έχουν μορφή ευσέβειας, όμως έχουν αρνηθεί τη δύναμή της” (Β’ Τιμόθεον 3:1-5).

Η Εκκλησία θα έπρεπε να μεταδίδει ένα ισχυρό μήνυμα πρόσκλησης και προειδοποίησης στον κόσμο, αλλά αντί να κάνει κάτι τέτοιο είναι άνετη με τη χλιαρότητά της, προάγοντας την επιθυμία των ανθρώπων για μια βολική θρησκεία που ταιριάζει με τον άνετο τρόπο ζωής τους. Φαίνεται πως υπάρχει ένας άγραφος κοινωνικός νόμος: το έργο της Εκκλησίας είναι η τέλεση βαπτίσεων, γάμων, κηδειών και ευχάριστων “θρησκευτικών” γιορτών, και η κήρυξη ενός ήπιου μηνύματος αγάπης και ηθικότητας (“ο Θεός σε αγαπάει και γι’ αυτό πρέπει να προσπαθήσεις να κάνεις το καλό”), αποφεύγοντας μηνύματα που απαιτούν πραγματική θυσία ή αλλαγή. Ο άνθρωπος από την πλευρά του, εξασφαλίζει ότι η Εκκλησία επιχορηγείται με αρκετά χρήματα, για να έχει επιβλητικά κτίρια και εγκαταστάσεις.

Οι προφήτες στην Παλαιά Διαθήκη προείπαν για αυτό το σύγχρονο φαινόμενο. “Οι φύλακες του είναι τυφλοί· όλοι τους είναι χωρίς νόηση· όλοι είναι άλαλα σκυλιά, που δεν μπορούν να

γαυγίσουν· που κοιμούνται, κείτονται, αγαπούν νυσταγμό· ναι, σκυλιά αδηφάγα, που δεν γνωρίζουν χορτασμό·... όλοι είναι στραμμένοι προς τον δρόμο τους, κάθε ένας στο μέρος του, για το κέρδος τους. Ελάτε, λένε, θα φέρω κρασί, και θα μεθύσουμε με σίκερα· και αύριο θα είναι σαν αυτή την ημέρα, πολύ πιο άφθονη” (Ησαΐας 56:10-12). “Αλίμονο σ’ αυτούς που μένουν αμέριμνοι στη Σιών... Εσείς που τοποθετείτε την κακή ημέρα μακριά... εσείς που ξαπλώνετε επάνω στα στρώματά σας, και τρώτε τα αρνιά από το κοπάδι, και τα μοσχάρια από μέσα από την αγέλη· εσείς που ψάλλετε με τη φωνή της λύρας, εφευρίσκετε για τον εαυτό σας όργανα μουσικής, εσείς που πίνετε το κρασί με φιάλες, και αλείφεστε με τα εξάισια αρώματα” (Αμώς 6:1-6). Αυτό που περιγράφουν είναι η εικόνα του σύγχρονου Χριστιανισμού, που επικεντρώνεται στη μουσική, τη διασκέδαση και την καλή διάθεση, ξεχνώντας ότι η Εκκλησία έχει μια αποστολή απέναντι σε έναν κόσμο που βρίσκεται αιχμάλωτος από τον εχθρό, μια αποστολή που αναπόφευκτα θα επιφέρει συγκρούσεις και δοκιμασίες.

Ο Χριστός έκανε λόγο για αυτόν τον κίνδυνο: “Προσέχετε, μάλιστα, στον εαυτό σας, μήπως και βαρύνουν οι καρδιές σας μέσα σε κραιπάλη και μεθύσι και βιοτικές μέριμνες, και έρθει επάνω σας ξαφνικά εκείνη η ημέρα· επειδή, θα έρθει σαν παγίδα επάνω σε όλους εκείνους που κάθονται επάνω στο πρόσωπο ολόκληρης της γης. Αγρυπνείτε, λοιπόν, δεόμενοι σε κάθε καιρό...” (Λουκάς 21:34-36).

3:18 Ν’ ΑΓΟΡΑΣΕΙΣ ΑΠΟ ΜΕΝΑ—ΧΡΥΣΑΦΙ

Η πνευματική αγρυπνία είναι πολύ σημαντική στην εποχή της Λαοδίκειας, όπου “το αγιαστήριο θα καθαριστεί” την Ημέρα του Εξιλασμού (βλ. κεφάλαιο 4). Εκείνη την ημέρα ο λαός του Θεού προστάζεται να “ταπεινώσει την ψυχή του”³⁵, να προσευχηθεί και να εξετάσει τη ζωή του για κρυφές αμαρτίες. Γιατί θα πρέπει να προσεύχονται οι Λαοδικείς; Ο ίδιος ο Χριστός έχει δώσει την απάντηση: **“Σε συμβουλεύω να αγοράσεις από μένα χρυσάφι δοκιμασμένο από τη φωτιά, για να πλουτήσεις· και ιμάτια λευκά για να ντυθείς, και να μη φανερωθεί η ντροπή τής γύμνιας σου· και να χρίσεις τα μάτια σου με κολλύριο, για να βλέπεις”** (Αποκάλυψη 3:18).

Η πνευματική φτώχεια των Λαοδικέων συνοψίζεται στα λόγια **“ο ταλαίπωρος, ο ελεεινός, ο φτωχός.”** Αν και η υλική φτώχεια προκαλεί τη συμπόνια του Θεού και δίνει υποσχέσεις για τελική δικαιοσύνη ή ευλογία (“Μακάριοι οι φτωχοί” Ματθαίον 5:3), η φτώχεια των Λαοδικέων είναι πνευματική και έχει προκληθεί από την αμέλεια και την αδιαφορία που επέδειξαν προς τις πιο πλούσιες πνευματικές ευλογίες που δόθηκαν ποτέ στο λαό του Θεού. Μια υπεραφθονία αντιτύπων της Αγίας Γραφής, θρησκευτικών βιβλίων, πολυμέσων, χριστιανικής μουσικής, κηρυγμάτων, εγκαταστάσεων και ευκαιριών δεν αφήνουν περιθώριο δικαιολογίας για το βαθμό άγνοιας που επικρατεί σχετικά με το Λόγο του Θεού και του θελήματός Του, ειδικά μεταξύ εκείνων που σήμερα διατείνονται ότι είναι Χριστιανοί.

Οι πνευματικοί θησαυροί είναι αμέτρητοι και διαθέσιμοι σε όλους - **“Σε συμβουλεύω να αγοράσεις από μένα...”**. Το γεγονός ότι η Λαοδίκεια πρέπει να αγοράσει κάτι, σημαίνει ότι πρέπει να εγκαταλείψει κάτι για να μην απορριφθεί από τον Κύριο. Προφανώς είναι η περηφάνια, η αυτάρκεια, η επιθυμία για άνεση που θα πρέπει να “πουλήσει” για να “αγοράσει” αυτό που έχει πραγματική αξία, που συμβολίζεται από το χρυσάφι, τα λευκά ιμάτια και το κολλύριο.

“Σε συμβουλεύω να Αγοράσεις από μένα χρυσάφι δοκιμασμένο από τη φωτιά, για να πλουτίσεις”. Ο χρυσός, το πιο πολύτιμο, έξοχο και άφθαρτο μέταλλο, εξευγενίζεται στο καμίνι του πυρός και αποτελεί σύμβολο πίστης που προκύπτει από μία βαθιά εμπειρία με τον Θεό, ειδικότερα βιώνοντας δύσκολες δοκιμασίες - “Ωστε η δοκιμή της πίστης σας, που είναι

πολυτιμότερη από το χρυσάφι που φθείρεται, δοκιμάζεται όμως διαμέσου της φωτιάς, βρεθεί σε έπαινο και τιμή και δόξα” (Α΄ Πέτρου 1:7). “Γνωρίζει, όμως, τον δρόμο μου· με δοκίμασε· θα βγω σαν χρυσάφι” (Ιώβ 23:10).

Είναι δύσκολο για τους Λαοδικείς, που αγαπούν την άνετη ζωή τους, να υποταχθούν στον Κύριο και στο έργο του εξευγενισμού του χαρακτήρα τους, αλλά αν δεν το κάνουν δεν θα αναπτύξουν την πίστη που θα χρειαστούν, για να υπομείνουν τις δοκιμασίες των έσχατων καιρών. “Ποιος μπορεί να υπομείνει την ημέρα της έλευσής του; Και ποιος μπορεί να σταθεί στην παρουσία του; Επειδή, αυτός είναι σαν φωτιά του χωνευτή... και θα καθαρίσει τους γιους του Λευί, και θα τους στραγγίσει σαν το χρυσάφι και το ασήμι, και θα προσφέρουν προσφορά στον Κύριο με δικαιοσύνη” (Μαλαχίας 3:2,3).

Πίστη δεν σημαίνει μόνο ότι πιστεύουμε σε κάτι. Η επιστολή προς Εβραίους κεφάλαιο 11 διδάσκει ότι η αληθινή πίστη εμπεριέχει και τη δική μας ανταπόκριση,³⁶ όπως αναφέρει και ο Ιάκωβος: “η πίστη χωρίς τα έργα είναι νεκρή” (Ιάκωβος 2:17-26). Η ιστορία του Δανιήλ και των συντρόφων του, Σεδράχ, Μισάχ και Αβδε-νεγώ αποτελεί ένα ζωντανό παράδειγμα ανάπτυξης πίστης. Αυτοί οι νεαροί αιχμαλωτίστηκαν από τους Βαβυλώνιους και εγγράφηκαν στο βασιλικό σχολείο για να γίνουν σύμβουλοι του βασιλιά. Η πρώτη πράξη εκδήλωσης της πίστης τους εκφράστηκε στο να ακολουθήσουν τους απλούς διατροφικούς κανόνες που είχαν μάθει από παιδιά. Αν και αυτό ενείχε μεγάλο κίνδυνο, “έβαλαν στην καρδιά τους να μη μολυνθούν από τα φαγητά του βασιλιά ούτε από το κρασί που έπινε εκείνος” (Δανιήλ 1:8). Αυτή η έκφραση πίστης είχε ως επακόλουθο σωματικά και πνευματικά οφέλη - “Και μετά το τέλος των δέκα ημερών, τα πρόσωπα τους φάνηκαν ωραιότερα και παχύτερα στη σάρκα από όλους τους νέους, που έτρωγαν τα φαγητά του βασιλιά... και σε κάθε υπόθεση σοφίας και νόησης, για την οποία τους ρώτησε ο βασιλιάς, τους βρήκε δεκαπλάσια καλύτερους από όλους τους μάγους και επαοιδούς, όσοι ήσαν σε ολόκληρο το βασίλειό του” (Δανιήλ 1:15,20).

Η μεγάλη πίστη τους, δοκιμάστηκε όταν ο βασιλιάς ζήτησε από τους συμβούλους του να ερμηνεύσουν ένα όνειρο που είχε δει αλλά δεν μπορούσε να θυμηθεί και τους απείλησε με θάνατο αν δεν το ερμήνευαν. Ο Δανιήλ και οι σύντροφοι του προσευχήθηκαν και ο Θεός αποκάλυψε στο Δανιήλ το όνειρο με αποτέλεσμα σωθούν, οι ίδιοι αλλά και οι σύμβουλοι του βασιλιά.

Η ύστατη δοκιμασία ήρθε όταν ο βασιλιάς έφτιαξε μια μεγάλη χρυσή εικόνα και απαίτησε από όλους τους πολίτες να την προσκυνήσουν ή αλλιώς να ριχτούν στο καμίνι της φωτιάς. Ο Σεδράχ, ο Μισάχ και ο Αβδέ-νεγώ αρνήθηκαν και η απάντησή τους αποκάλυψε την πίστη τους που ήταν αποτέλεσμα προηγούμενων εμπειριών της επέμβασης του Θεού στη ζωή τους: “Αν είναι έτσι, ο Θεός μας, που εμείς λατρεύουμε, είναι δυνατός να μας ελευθερώσει από το καμίνι της φωτιάς που καίει· και από το χέρι σου, βασιλιά, θα μας ελευθερώσει. Αλλά, κι αν όχι, ας είναι σε σένα γνωστό, βασιλιά, ότι τους θεούς σου δεν τους λατρεύουμε, και τη χρυσή εικόνα που έχεις στήσει, δεν την προσκυνούμε” (Δανιήλ 3:17,18). Εξοργισμένος ο βασιλιάς διέταξε να δεθούν και να ριχθούν στο καμίνι, αλλά αντί να σκοτωθούν “επάνω στα σώματά τους η φωτιά δεν είχε ισχύ, και τρίχα τού κεφαλιού τους δεν κάηκε, και τα σαλβάρια τους δεν παράλλαξαν, ούτε μυρουδιά φωτιάς πέρασε επάνω τους” (Δανιήλ 3:27). Μόνο τα δεσμά με τα οποία τους είχαν δέσει κάηκαν και κάποιος “όμοιος με γιο Θεού”, ο ίδιος ο Χριστός, περπατούσε “μέσα στη φωτιά” μαζί τους. Ως επακόλουθο, ο βασιλιάς αναγνώρισε και παραδέχτηκε την ανώτερη δύναμη του Θεού, εκδίδοντας ένα διάταγμα προς όλους στη Βαβυλώνα, να λατρέψουν τον αληθινό Θεό (Δανιήλ 3:1-30).

³⁶ “Με πίστη ο Άβελ πρόσφερε στον Θεό καλύτερη θυσία παρά ο Κάιν... με πίστη ο Νώε κατασκεύασε μια κιβωτό... Με πίστη ο Αβραάμ βγήκε έξω, μη ξέροντας πού πηγαίνει... Με πίστη, ο Αβραάμ, όταν δοκιμαζόταν, πρόσφερε τον Ισαάκ... Με πίστη ο Μωυσής, αφού γεννήθηκε, κρύφτηκε από τους γονείς... αρνήθηκε να λέγεται γιος της θυγατέρας του Φαραώ... κτλ.” (Εβραίους 11).

Αυτή η ιστορία δείχνει ότι το πρώτο βήμα της πίστης είναι η υπακοή, που οδηγεί σε δυνατές εμπειρίες ενεργειών του Θεού και αποτελούν τη βάση για ακόμα πιο βαθιά υπακοή, που συνεπάγεται πιο έντονες εμπειρίες που όχι μόνο οικοδομούν την πίστη μας ακόμα περισσότερο, αλλά μας δίνουν την ευκαιρία να μοιραστούμε τις εμπειρίες μας ως μαρτυρία του έργου του Θεού στη ζωή μας. Χαρακτηριστικό της Λαοδικείας είναι ότι οι Χριστιανοί σήμερα φοβούνται να κάνουν το πρώτο βήμα, δέσμιοι από το φόβο, από αμαρτωλές συνήθειες, από την αναγνώριση της προσωπικής τους αδυναμίας και από την επιθυμία να μη χάσουν τη βολή τους. Αλλά όταν ενεργώντας με πίστη **“αγοράσουμε χρυσάφι δοκιμασμένο από τη φωτιά”** ανταποκρινόμενοι στο κάλεσμα του Θεού, τα δεσμά που μας περιορίζουν θα καούν και θα βαδίσουμε με τον Χριστό προς την ελευθερία που θα είναι εμφανή στους γύρω μας ακόμα και αν βρεθούμε στο “καμίνι της φωτιάς”.

ΙΜΑΤΙΑ ΛΕΥΚΑ

Ο Ιησούς συμβουλεύει την εκκλησία της Λαοδικείας να αγοράσει **“ιμάτια λευκά για να ντυθείς, και να μη φανερωθεί η ντροπή της γύμνιας σου”** (Αποκάλυψη 3:18). Το πρώτο αισθητό αποτέλεσμα της αμαρτίας στον παράδεισο της Εδέμ, ήταν η συνειδητοποίηση των πρωτόπλαστων ότι ήταν γυμνοί - “Κι ανοίχτηκαν τα μάτια και των δύο (του Αδάμ και της Εύας) και γνώρισαν ότι ήσαν γυμνοί· και αφού έραψαν φύλλα συκιάς, έφτιαξαν για τον εαυτό τους περιζώματα” (Γένεση 3:7). Από τότε οι αμαρτωλοί συνεχίζουν να “ράβουν φύλλα συκιάς”, προσπαθώντας να καλύψουν τις αμαρτίες τους με το δικό τους τρόπο. Και από τότε ο Θεός συνεχίζει να προσφέρει το ένδυμα Του. “Και ο Κύριος ο Θεός έκανε στον Αδάμ και στη γυναίκα του δερμάτινους χιτώνες, και τους έντυσε” (Γένεση 3:21). Προφανώς ήταν απαραίτητος ο θάνατος ενός ζώου για γίνουν τα ενδύματα. Αυτός ο θάνατος ήταν το πρώτο σύμβολο της εξιλαστήριας θυσίας του Χριστού, που παρέχει το ένδυμα της δικαιοσύνης Του για να καλυφθούν τα “ρυπαρά ιμάτια” των δικών μας άκαρπων προσπαθειών για δικαιοσύνη.³⁷ Αυτή την πράξη οι θεολόγοι την ονομάζουν δικαιοσύνη - ο Κύριος δηλώνει ότι είμαστε δίκαιοι (παρόλο που είμαστε ακόμα αμαρτωλοί) εξαιτίας του έργου Του, που ήρθε στη γη, έζησε μια τέλεια ζωή και επιφορτίστηκε την ενοχή της αμαρτίας μας στο σταυρό.³⁸ Εκτός όμως από τη δικαιοσύνη, ο Θεός μας προσφέρει και τον αγιασμό, που χαρακτηρίζει την αλλαγή του χαρακτήρα μας “για να εκπληρωθεί η δικαιοσύνη του νόμου, σε μας, που δεν περπατάμε σύμφωνα με τη σάρκα, αλλά σύμφωνα με το Πνεύμα” (Ρωμαίους 8:4). Η δικαιοσύνη και ο αγιασμός είναι δώρα του Θεού που λαμβάνουμε μέσω της πίστης μας – δεν έχουμε τη δυνατότητα της αυτοδικαίωσης ή του αγιασμού.

Στο βιβλίο της Αποκάλυψης τα λευκά ιμάτια συμβολίζουν τη δικαίωση και τον αγιασμό,³⁹ η απουσία του αγιασμού την εποχή της Λαοδικείας φαίνεται όμως ότι είναι πιο έντονη. Ο απόστολος Παύλος επισημαίνει στον Τιμόθεο: “Γνώριζε, μάλιστα, τούτο, ότι στις έσχατες ημέρες

³⁷ “Όλοι πραγματικά, γίναμε σαν ένα ακάθαρτο πράγμα, και όλη η δικαιοσύνη μας είναι σαν ένα ρυπαρό ιμάτιο, γι’ αυτό, όλοι πέσαμε σαν το φύλλο, και οι ανομίες μας άρπαξαν όπως ο άνεμος.” (Ησαΐας 64:6)

³⁸ Για παράδειγμα: “Σ’ εκείνον, όμως, που δεν εργάζεται, αλλά πιστεύει σ’ αυτόν που ανακηρύσσει δίκαιον τον ασεβή, η πίστη του λογαριάζεται για δικαιοσύνη. Όπως λέει και ο Δαβίδ στον μακαρισμό του ανθρώπου, στον οποίο ο Θεός λογαριάζει δικαιοσύνη χωρίς έργα.” Ρωμαίους 4:5,6.

³⁹ Το “μεγάλο πλήθος” που “είναι μπροστά στο θρόνο... ντυμένοι με τις λευκές στολές... έρχονται από τη μεγάλη θλίψη και έπλυναν τις στολές τους, και τις λεύκαναν στο αίμα του Αρνίου” (δικαιοσύνη, Αποκάλυψη 7:13-15). Την εποχή της εκκλησίας των Σάρδεων, της “νεκρής εκκλησίας” υπήρχαν “λίγα ονόματα και στις Σάρδεις, που δεν μόλυναν τα ιμάτια τους και θα περπατήσουν μαζί μου με λευκά... Όποιος νικάει, αυτός θα ντυθεί με λευκά ιμάτια...” (αγιασμός, Αποκάλυψη 3:4,5). Ο Ιωάννης είδε τους μάρτυρες που είχαν σφαιγιασθεί εξαιτίας του λόγου του Θεού και εξαιτίας της μαρτυρίας που είχαν... Και σε κάθε έναν δόθηκαν λευκές στολές” (αγιασμός, Αποκάλυψη 6:11). “...το εκλεκτής ποιότητας λινό είναι τα δικαιώματα των αγίων” (αγιασμός, Αποκάλυψη 19:8).

θάρθουν κακοί καιροί” και απαριθμεί τις αμαρτίες που επικρατούν στη σημερινή κοινωνία. Με τραγικό τρόπο, δείχνει ότι αυτές οι αμαρτίες υπάρχουν και στην Εκκλησία – συναντώνται σε εκείνους που “έχουν μορφή ευσέβειας, όμως έχουν αρνηθεί τη δύναμή της” (Β’ Τιμόθεον 3:1-4).

Η Εκκλησία σήμερα έχει εστιάσει τόσο πολύ στη δικαίωση, που ο αγιασμός θεωρείται σχεδόν επικίνδυνος, σαν να οδηγεί στη δικαίωση μέσω των καλών έργων. Αλλά ο αγιασμός είναι το αναπόφευκτο αποτέλεσμα της αληθινής δικαίωσης (διαμέσου της πίστης) και αποτελεί ένα αναπόσπαστο κομμάτι σωτηρίας μας - “Τούτο είναι το θέλημα του Θεού, ο αγιασμός σας” (Α’ Θεσσαλονικείς 4:3). “Ο Θεός σάς έκλεξε εξαρχής προς σωτηρίαν διαμέσου του αγιασμού του Πνεύματος, και της πίστης της αλήθειας” (Β’ Θεσσαλονικείς 2:13). Η φράση που πρέπει να προσέξουμε σε αυτά τα εδάφια είναι “του Πνεύματος”. Ο Παύλος θέτει την εξής δηκτική ερώτηση: “Τόσο ανόητοι είστε; Αφού αρχίσατε με το Πνεύμα, τώρα τελειώνετε με τη σάρκα;” (Γαλάτες 3:3). Προφανώς, όχι - “Επειδή, αν ζείτε σύμφωνα με τη σάρκα, πρόκειται να πεθάνετε, αν όμως, διαμέσου του Πνεύματος, θανατώνετε τις πράξεις του σώματος, θα ζήσετε... Αν το Πνεύμα εκείνου, που ανάστησε τον Ιησού από τους νεκρούς, κατοικεί μέσα σας, αυτός που ανάστησε τον Ιησού από τους νεκρούς θα ζωοποιήσει και τα θνητά σας σώματα, διαμέσου του Πνεύματός του, που κατοικεί μέσα σας” (Ρωμαίους 8:13,11). Σύμφωνα με αυτό το εδάφιο ένα σημαντικό έργο του Αγίου Πνεύματος είναι ότι “θανατώνει τις πράξεις του σώματος”. Αυτός ακριβώς είναι ο αγιασμός και αποτελεί τη μεγαλύτερη ανάγκη της Εκκλησίας της Λαοδικείας (βλ. 3:22 *Ας Ακούσει Τι Λέει το Πνεύμα*).

ΤΟ ΚΟΛΛΥΡΙΟ

Οι Λαοδικείς συν τοις άλλοις, είναι τυφλοί και ο Ιησούς τους συμβουλεύει: **“να χρίσεις τα μάτια σου με κολλύριο, για να βλέπεις”**. Η πνευματική τύφλωση είναι άμεσο επακόλουθο των επιτυχημένων προσπαθειών του Σατανά να διαστρεβλώσει το χαρακτήρα του Θεού. “Αν, όμως, τώρα είναι σκεπασμένο το ευαγγέλιό μας, είναι σκεπασμένο σ’ αυτούς που χάνονται· στους οποίους, καθώς είναι άπιστοι, ο θεός τούτου του κόσμου (ο διάβολος) τύφλωσε τον νου, για να μη λάμψει επάνω σ’ αυτούς ο φωτισμός του ευαγγελίου της δόξας του Χριστού, που είναι εικόνα του Θεού” (Β’ Κορινθίους 4:3,4). Η δόξα του Θεού, σύμφωνα με την Έξοδο 33:18-34:7 είναι ο χαρακτήρας Του, οι βασικές παρανοήσεις που υπάρχουν σχετικά με το χαρακτήρα Του Θεού εμποδίζουν τα παιδιά Του να βιώσουν μια πιο βαθιά σχέση με Εκείνον που χρειάζονται ειδικά τώρα καθώς πλησιάζουμε στο τέλος του κόσμου.

“Πατέρα δίκαιε, και ο κόσμος δεν σε γνώρισε” φώναξε ο Ιησούς, αναγνωρίζοντας το βασικό πνευματικό πρόβλημα που μαστίζει την ανθρωπότητα από τότε που ο Σατανάς έπεισε την Εύα ότι ο Θεός εγωιστικά της απόκρυπτε κάτι πολύτιμο για εκείνη. Σε μια εποχή, όπου η λέξη “δόγμα” έχει αρνητική έννοια, οι περισσότεροι Χριστιανοί ασυνείδητα αποδέχονται λανθασμένα δογματικά πιστεύω που διαστρεβλώνουν την εικόνα του Θεού και έχουν τις ρίζες τους στη σκοτεινή εποχή του Μεσαίωνα. Ότι ο Θεός αυθαίρετα επιλέγει κάποιους προς σωτηρία και οδηγεί άλλους σε αιώνιο βασανισμό, ότι οι φυσικές ή προσωπικές καταστροφές είναι αποτέλεσμα ενεργειών του Θεού, ότι ο Θεός είναι οργισμένος και προσβεβλημένος και ότι πρέπει να Τον κατευνάσουμε προσφέροντας θυσίες, καλά έργα ή χρησιμοποιώντας μεσάζοντες (αγίους). Θεωρούν ότι παρατηρεί προσεκτικά τις αμαρτίες μας, περιμένοντας να μας αφαιρέσει την αιώνια ζωή που πασχίζουμε τόσο να αποκτήσουμε, ότι δεν νοιάζεται για τις θλίψεις μας ή ότι είναι τόσο απόμακρος και αδιάφορος ώστε να μας βοηθήσει. Παντού η πνευματική τύφλωση οδηγεί τους ανθρώπους να επαναλαμβάνουν τα λόγια του Αδάμ: “Άκουσα τη φωνή Σου... και φοβήθηκα... και κρύφτηκα” (Γένεση 3:10).

Οι παρανοήσεις για το χαρακτήρα του Θεού συνδυάζονται με τη θανατηφόρα τύφλωση της πνευματικής μας κατάστασης. Τα σύγχρονα μέσα επικοινωνίας και το διαδίκτυο έχουν διασφαλίσει ότι οποιαδήποτε αμαρτία μπορεί κάποιος να φανταστεί, μπορεί να την

παρακολουθήσει μόνο με μια αλλαγή καναλιού ή με ένα κλικ του ποντικιού. Οι αποκρουστικές και φρικιαστικές σκηνές οδηγούν τους περισσότερους να πιστεύουν ότι είναι πιο καλοί και ηθικοί συγκριτικά με όσα βλέπουν. Η ψυχολογία της αυτοεκτίμησης αποφεύγει κάθε αναφορά στην ενοχή και η μεταμοντέρνα πολιτική ορθότητα αποδέχεται κάθε τρόπο ζωής ως σωστό. Ο σύγχρονος πολυάσχολος τρόπος ζωής και ο καταγισμός πληροφοριών και εικόνων δεν μας αφήνει χρόνο για ήρεμες στιγμές περισυλλογής. Όλα αυτά έχουν ως αποτέλεσμα να πνίγεται η απαλή φωνή του Άγιου Πνεύματος και να μη αντιλαμβανόμαστε την πνευματική μας φτώχεια.

Ο Λόγος του Θεού είναι το “κολλύριο” που θεραπεύει την πνευματική τύφλωση σχετικά με τον χαρακτήρα του Θεού καθώς και της δικής μας αμαρτωλής κατάστασης. Στην Άγια Γραφή ανακαλύπτουμε ότι “ο Θεός είναι αγάπη” και στο σταυρό αποκαλύπτεται ο αληθινός Του χαρακτήρας μέσα από την αυτοθυσία. Η Αγία Γραφή ξεκάθαρα και με αυστηρό τρόπο αποδοκιμάζει την αμαρτία ως μια παγκόσμια, θανατηφόρα ασθένεια, με το ευαγγέλιο να είναι διαθέσιμο σε όλους δωρεάν για τη θεραπεία της.

3:19-21 ΣΤΕΚΟΜΑΙ ΣΤΗ ΘΥΡΑ

Τα καλά νέα είναι ότι παρά την αυστηρή επίπληξη, η κατάστασή μας δεν είναι εντελώς απελπιστική – ο Θεός μας αγαπά ακόμα και δηλώνει ότι **“Εγώ, όσους αγαπώ, τους ελέγχω και τους περνάω από παιδεία”**. Ο έλεγχος και η εκπαίδευση είναι από τις πιο πολύτιμες ευλογίες του Θεού, επειδή μας αφυπνίζουν από τον καταστροφικό εφησυχασμό μας. “Όποιον ο Κύριος αγαπάει, τον περνάει από παιδεία και μαστιγώνει κάθε γιο, τον οποίο παραδέχεται. Αν υπομένετε την παιδεία, ο Θεός συμπεριφέρεται απέναντι σας ως προς γιούς· επειδή ποιος γιος υπάρχει, τον οποίο ο πατέρας του δεν τον παιδαγωγεί;... ο Θεός (μας παιδαγωγεί) για το συμφέρον μας, για να γίνουμε μέτοχοι της αγιότητάς του. Κάθε παιδεία, βέβαια, για μεν το παρόν δεν φαίνεται ότι είναι πρόξενος χαράς, αλλά λύπης· έπειτα, όμως, σ’ αυτούς, που διαμέσου αυτής γυμνάστηκαν, αποδίδει ειρηνικό καρπό δικαιοσύνης” (Εβραίους 12:5-11). Σε κανέναν δεν αρέσει ο σωφρονισμός, για αυτό το λόγο ο Ιησούς μας παροτρύνει να μάθουμε γρήγορα - **“Γίνε, λοιπόν, ζηλωτής και μετανόησε”**.

Εν τέλει, ο Χριστός ποτέ δεν θα μας εξαναγκάσει. Ουσιαστικά η επέμβαση του Χριστού στη ζωή μας γίνεται με δική μας επιθυμία. **“Να, στέκομαι στη θύρα και κρούω· αν κάποιος ακούσει τη φωνή μου, κι ανοίξει τη θύρα, θα μπω μέσα σ’ αυτόν, και θα δειπνήσω μαζί του κι αυτός μαζί μου”** (Αποκάλυψη 3:19,20). Ο Ιησούς είναι Εκείνος που παρέχει όλα όσα χρειαζόμαστε - το χρυσάφι της πίστης, τα λευκά ιμάτια της δικαιοσύνης και το κολλύριο της πνευματικής οξυδέρκειας μέσα από το Λόγο Του. Όμως, σε αντίθεση με τον Σατανά που εισβάλλει στη ζωή μας απρόσκλητος προσφέροντας υποσχέσεις που καταλήγουν να είναι ψέματα, ο Ιησούς μας περιμένει να Του ανοίξουμε τη θύρα της καρδιάς μας. Ο Χριστός επιθυμεί μια στενή, προσωπική σχέση αγάπης - **“Θα δειπνήσω μαζί του κι αυτός μαζί μου”** - και την προσφέρει σε οποιονδήποτε **“ανοίξει τη θύρα”** της καρδιάς του. Εκείνος προσφέρει το γεύμα· το σώμα του είναι “ο άρτος της ζωής”· το αίμα του “αληθινά είναι πόση” και άφθονη χάρη, έλεος και αγάπη.⁴⁰ Γνωρίζει ότι δεν έχουμε τη δυνατότητα να τα αγοράσουμε· όλα αυτά και γι’ αυτό μας τα προσφέρει δωρεάν.

“Όποιος νικάει, θα του δώσω να καθίσει μαζί μου στον θρόνο μου, όπως κι εγώ νίκησα, και κάθισα μαζί με τον Πατέρα μου στον θρόνο του” (Αποκάλυψη 3:21). Η Λαοδίκεια είναι η τελευταία από τις επτά εκκλησίες και αυτό το εδάφιο είναι το τελευταίο μήνυμα. Όπως θα δούμε παρακάτω, στην Αποκάλυψη υπάρχουν αρκετοί συμβολισμοί που αποτελούνται από επτά μέρη - επτά εκκλησίες, επτά σφραγίδες, επτά σάλπιγγες, επτά τελευταίες πληγές κτλ. Σε κάθε περίπτωση το τελευταίο μέρος του έβδομου μηνύματος προλογίζει την επόμενη ενότητα. Σε αυτή την

⁴⁰

βλ. Ιωάννη 6:35, 48, 54-56, Ματθαίον 26:26-28, Ησαΐας 55:1,2

περίπτωση, το τελευταίο μήνυμα προς τις επτά εκκλησίες αναφέρεται στο λαό του Θεού που θα καθίσει στο θρόνο Του. Ο Χριστός επισημαίνει ότι ήδη Εκείνος κάθεται: **“με τον Πατέρα μου στον θρόνο Του”** - “Ο μεν Κύριος, λοιπόν, αφού τους μίλησε, αναλήφθηκε στον ουρανό, και κάθισε στα δεξιά του Θεού” (Μάρκος 16:19).⁴¹ Ο Χριστός επιθυμεί και εμείς να κάτσουμε μαζί Του στο θρόνο Του και αυτή είναι η πρόκληση. Ακόμα και αν τελικά “νικήσουμε”, καθένας μας έχει ένα μακρόχρονο και αποκρουστικό παρελθόν αμαρτίας. Επιπλέον, υπάρχει ένας εχθρός “ο κατηγορός των αδελφών”⁴², που επιθυμούσε το θρόνο για τον εαυτό του και σίγουρα δεν θέλει κανέναν άλλο να βρεθεί εκεί. Η επόμενη ενότητα, οι επτά σφραγίδες, αποκαλύπτει το έργο του Θεού στον ουρανό ώστε να μπορέσουμε να καθίσουμε μαζί με τον Χριστό στο θρόνο Του.

3:22 ΑΣ ΑΚΟΥΣΕΙ ΤΙ ΛΕΕΙ ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ

Κάθε μήνυμα προς τις επτά εκκλησίες ολοκληρώνεται με την ίδια φράση: **“Όποιος έχει αυτί, ας ακούσει τι λέει το Πνεύμα προς τις εκκλησίες”** (Αποκάλυψη 3:22). Παρατηρούμε ότι αυτά τα μηνύματα έχουν καθολική απήχηση. **“Όποιος** (ενικός αριθμός) **έχει αυτί...”**, δηλαδή καθένας που είναι πνευματικά οξυδερκής πρέπει να **“ακούσει τι λέει το Πνεύμα προς τις εκκλησίες”** (πληθυντικός αριθμός). Εμείς που ζούμε στο παρόν χρειαζόμαστε όχι μόνο να ακούσουμε το μήνυμα προς την Εκκλησία της Λαοδικείας, αλλά έχουμε ανάγκη όλων των μηνυμάτων προς τις εκκλησίες. Όλοι οι Χριστιανοί πρέπει να προσπαθήσουν να μην αφήσουν την πρώτη αγάπη, πρέπει να απορρίψουν τις αιρέσεις, όπως τη συναγωγή του σατανά και την Ιεζάβελ. Όλοι πρέπει να μετανοήσουν, να κρατήσουν γερά εκείνο που έχουν και να νικήσουν. Αλλά υπάρχει μόνο ένας τρόπος με τον οποίο ο λαός του Θεού μπορεί να νικήσει - θα πρέπει να **“ακούσει τι λέει το Πνεύμα”**. Ο απόστολος Παύλος επιμένει ότι ο μόνος τρόπος για να παραμείνουμε σε αρμονία με τον Θεό είναι μόνο όταν έχουμε “το Πνεύμα του Χριστού” (Ρωμαίους 8:1-7). Το χρυσάφι (πίστη), τα λευκά μιάτια (δικαιοσύνη) και το κολλύριο (πνευματική οξυδέρκεια) μπορούν να γίνουν δικά μας μόνο μέσω της διακονίας του Αγίου Πνεύματος.

Το Άγιο Πνεύμα είναι απολύτως απαραίτητο για το λαό του Θεού, όπως σημειώνεται στην παραβολή των δέκα παρθένων (Ματθαίος 25:1-12). Όλες οι παρθένες είχαν λυχνάρια που ήταν γεμάτα με λάδι (Άγιο Πνεύμα) πριν κοιμηθούν. Γνώριζαν το Λόγο του Θεού και όταν ξύπνησαν, “ετοίμασαν τα λυχνάρια τους” (εδάφιο 7) - άρχισαν να μελετούν προσεκτικά την Αγία Γραφή. Αλλά, χωρίς τη συνεχή πλήρωση του Αγίου Πνεύματος η προσπάθειά τους ήταν μάταια - ο νυμφίος (ο Ιησούς) τους είπε ότι δεν τις γνώριζε, παρόλο που εκείνες γνώριζαν πολλά για Εκείνον! Η έλλειψη του Αγίου Πνεύματος τους κόστισε την αιώνια ζωή.⁴³

Ο Χριστός είπε ότι: “Οι αληθινοί προσκυνητές θα προσκυνήσουν τον Πατέρα με πνεύμα και με αλήθεια... ο Θεός είναι πνεύμα κι εκείνοι που τον προσκυνούν, με πνεύμα και με αλήθεια πρέπει να τον προσκυνούν” (Ιωάννης 4:23,24). Πολλοί Χριστιανοί “ξέρουν την αλήθεια”, γνωρίζουν την Αγία Γραφή και κατανοούν τα διδάγματα της, αλλά η αλήθεια μόνο δεν αρκεί - “Οι αληθινοί προσκυνητές θα προσκυνήσουν τον Πατέρα με Πνεύμα και με αλήθεια”.

Είναι ζωτικής σημασίας κάθε Χριστιανός να γνωρίζει πώς να πληρωθεί με το Άγιο Πνεύμα. Η διαδικασία δεν είναι επικίνδυνη ή μυστηριώδης. Το πρώτο βήμα είναι η μετάνοια.⁴⁴ Ο απόστολος Πέτρος αναφέρει: “Μετανοήστε, και κάθε ένας από σας ας βαπτιστεί στο όνομα του Ιησού Χριστού, σε άφεση αμαρτιών και θα λάβετε τη δωρεά του Αγίου Πνεύματος” (Πράξεις 2:38). Η αληθινή μετάνοια δεν είναι μόνο μια απλή “συγγνώμη” επειδή κάποιος μας έπιασε να

⁴¹ Βλ. επίσης Εφεσίους 1:20, Κολοσσαείς 3:1, Εβραίους 1:3, 8:1, 12:2

⁴² Αποκάλυψη 12:10

⁴³ Συγκρίνετε την περικοπή Ματθαίον 25:11,12 με 7:21-23 και με Λουκάν 13:23-28.

⁴⁴ Στην πραγματικότητα, πολύ πριν από τη δική μας ανταπόκριση προς τον Θεό, η χάρη Του εργάζεται για τη σωτηρία μας - “Η αγαθότητα του Θεού σε φέρνει σε μετάνοια” (Ρωμαίους 2:4).

αμαρτάνουμε και φοβόμαστε την τιμωρία ή ότι φοβόμαστε πως θα χάσουμε την αιώνια ζωή. Η αληθινή μετάνοια είναι μια βαθιά συνειδητοποίηση των συνεπειών της αμαρτίας, όχι μόνο σε εμάς προσωπικά, αλλά και απέναντι στους συνανθρώπους μας και στον Θεό. Αυτή η αλλαγή νοοτροπίας γίνεται μόνο με το έργο του Αγίου Πνεύματος, ένα γεγονός που δείχνει ότι ο Θεός ενεργεί ήδη στη ζωή μας για να μας φέρει σε μετάνοια - “Θα παρακαλέσω τον Πατέρα, και θα σας δώσει έναν άλλον Παράκλητο... το Πνεύμα της αλήθειας, το οποίο ο κόσμος δεν μπορεί να λάβει, επειδή δεν το βλέπει ούτε το γνωρίζει· εσείς, όμως, το γνωρίζετε, επειδή μένει μαζί σας, και θα είναι μέσα σας” (Ιωάννης 14:16,17). Το Άγιο Πνεύμα, θα πρέπει από μια απλή εξωτερική επιρροή (“μαζί σας”), να γίνει ένα αναπόσπαστο μέρος της ζωής μας (“μέσα σας”). Θα πρέπει συνεχώς να ζητάμε να μας αποκαλύψει τις κρυφές αμαρτίες μας και να μας οδηγήσει στη μετάνοια - “Θεέ, δοκίμασέ με, και γνώρισε την καρδιά μου· εξέτασέ με και μάθε τους στοχασμούς μου· και δεξ μήπως υπάρχει μέσα μου κάποιος δρόμος ανομίας· και οδήγησέ με στον δρόμο τον αιώνιο” (Ψαλμός 139:23,24).

Η υπακοή αποτελεί το δεύτερο βήμα, για να λάβουμε το Άγιο Πνεύμα. Ο Πέτρος επισημαίνει: “Και εμείς είμαστε μάρτυρες του για τούτα τα λόγια, κι ακόμα το Άγιο Πνεύμα, που ο Θεός έδωσε σε όσους πειθαρχούν σ’ αυτόν” (Πράξεις 5:32). Στην πραγματικότητα είναι αδύνατο να υπακούσουμε χωρίς το Άγιο Πνεύμα, έτσι λοιπόν αυτό που χρειαζόμαστε είναι η προθυμία να υπακούσουμε και ο Θεός στέλνει το Άγιο Πνεύμα ώστε η προθυμία μας να γίνει μια ζωντανή πραγματικότητα. Όταν μετανοούμε, ανοίγουμε την ψυχή μας στην επιρροή του Αγίου Πνεύματος και εκείνο ξεκινά να στρέφει την προσοχή μας σε διάφορα θέματα, με τον τρόπο που Εκείνος γνωρίζει ότι είναι καλύτερα. “Έχω ακόμα πολλά να σας πω, όμως δεν μπορείτε τώρα να τα βαστάσετε· αλλ’ όταν έρθει εκείνος, το Πνεύμα της αλήθειας, θα σας οδηγήσει σε όλη την αλήθεια” (Ιωάννης 16:12,13). Η προθυμία μας να υπακούσουμε οτιδήποτε μας παρουσιάζει το Άγιο Πνεύμα, ανοίγει το δρόμο για να μας γεμίσει και να μας ενδυναμώσει να υπακούσουμε.

Τέλος, λαμβάνουμε το Άγιο Πνεύμα, όταν επιθυμούμε από τα βάθη της καρδιάς μας να Το αναζητήσουμε. Ο Χριστός στον Λουκά κεφάλαιο 11, διηγείται μια ιστορία ενός ανθρώπου που είχε έναν επισκέπτη το βράδυ και δεν είχε τίποτε στο σπίτι να του προσφέρει. Αφού το έθιμο της εποχής απαιτούσε να προσφέρει φαγητό στους επισκέπτες, πήγε στον γείτονα του παρότι ήταν αργά το βράδυ. Ο γείτονας ήταν ξαπλωμένος και αρνιόταν να σηκωθεί, αλλά ο άνθρωπος συνέχισε με επιμονή να κρούει την πόρτα μέχρι που σηκώθηκε ο γείτονας και του έδωσε αυτό που ήθελε - “Για την αναίδειά του θα σηκωθεί και θα του δώσει όσα χρειάζεται” (Λουκάς 11:5-8). Ο Χριστός ολοκληρώνει την ιστορία λέγοντας: “Πόσο μάλλον ο Πατέρας ο ουράνιος θα δώσει Πνεύμα άγιο σ’ εκείνους που ζητούν απ’ αυτόν” (εδάφιο 13). Το να ζητάμε το Άγιο Πνεύμα δεν είναι μία αίτηση που γίνεται μια φορά. Η επιμονή μας στο αίτημά μας φανερώνει τη σοβαρότητα της επιθυμίας μας. Καθημερινά θα πρέπει να μετανοούμε, να ομολογούμε την επιθυμία να υπακούσουμε σε οτιδήποτε επιθυμεί ο Θεός για μας και να ζητάμε ξανά να πληρωθούμε με το Άγιο Πνεύμα. “Θα με ζητήσετε, και θα με βρείτε, όταν με ζητήσετε με όλη σας την καρδιά” (Ιερεμίας 29:13).

Είναι ενδιαφέρον ότι στην ιστορία ο Ιησούς χρησιμοποίησε τη λέξη *αναίδεια* για να περιγράψει την επιμονή του οικοδεσπότη όταν χτυπούσε την πόρτα του γείτονα. Πραγματικά, είναι αναίδες για μας τους αμαρτωλούς να ζητάμε από το Άγιο Πνεύμα να έρθει και να μας πληρώσει, αλλά αυτό ακριβώς προστάζει ο Θεός να κάνουμε!⁴⁵ Μπορούμε να “υπενθυμίσουμε” στον Θεό ότι καλούμαστε με το όνομά Του και ότι ο κόσμος γύρω μας γνωρίζει ότι είμαστε αντιπρόσωποί Του, αλλά είμαστε εντελώς ανίκανοι να κάνουμε οτιδήποτε άλλο εκτός από το να διαστρεβλώνουμε το χαρακτήρα Του και να παραβιάζουμε το νόμο Του. Εκτός και αν Εκείνος μας πληρώσει με το Άγιο Πνεύμα. Μπορούμε να Του “υπενθυμίσουμε” ότι μας υποσχέθηκε τον

⁴⁵

Ένα παράδειγμα “αναιδούς” προσευχής βρίσκεται στους Αριθμούς 14:11-20.

καρπό, τα χαρίσματα και την παρηγοριά του Πνεύματος⁴⁶ και εμείς θέλουμε να αξιώσουμε τις υποσχέσεις Του, αν και δεν το αξίζουμε. Ο Θεός μας προσκαλεί να “πλησιάζουμε, λοιπόν, με θάρρος στον θρόνο της χάρις, για να πάρουμε έλεος, και να βρούμε χάρη για βοήθεια σε καιρό ανάγκης” (Εβραίους 4:16).

Στην ιστορία ο οικοδεσπότης ήταν ικανοποιημένος - είχε αρκετά για να ζει άνετα με την οικογένειά του. Αλλά τότε εμφανίζεται ένας επισκέπτης που ήταν πεινασμένος και ο οικοδεσπότης συνειδητοποιεί ότι δεν είχε τίποτε να του προσφέρει. Όταν η προσοχή είναι στραμμένη στον εαυτό μας και στις δικές μας ευλογίες, δεν θα αισθανθούμε την ανάγκη που θα μας ωθήσει να ζητήσουμε με επιμονή ή ακόμα και με “αναίδεια” την πλήρωση του Αγίου Πνεύματος. Τα χαρίσματα του Πνεύματος (π.χ. αποστολική διακονία, προφητεία, διδασκαλία, χαρίσματα θαυμάτων και θεραπείας, βοήθειας, γνώσης γλωσσών, βλ. Α΄ Κορινθίους. 12:28) τα χρειαζόμαστε για τη διακονία μας προς τους άλλους. Μόνο όταν αρχίσουμε να ασχολούμαστε με τη διακονία στην Εκκλησία και να ασχολούμαστε με τους ανθρώπους που είναι άπιστοι, θα βιώσουμε την πλήρωση του Πνεύματος και θα “ακούσουμε” τη φωνή Του.

Τα μηνύματα προς τις επτά εκκλησίες φαίνεται να ολοκληρώνονται με μια νότα αβεβαιότητας. Τα μέλη της εκκλησίας της Λαοδίκειας είναι τόσο χλιαρά, που ο Ιησούς είναι έτοιμος, όπως είπε, **“να σε ξεράσω από το στόμα μου”**. Τους εκλιπαρεί να ανοίξουν τη θύρα της καρδιάς τους και να αφήσουν το Άγιο Πνεύμα να μεταμορφώσει τη ζωή τους με το χρυσάφι, τα λευκά ιμάτια και το κολλύριο. Προφανώς πολλοί θα ακούσουν την πρόσκληση Του· την επόμενη φορά που παρουσιάζεται η εκκλησία αναφέρεται ότι “έπλυναν τις στολές τους, και τις λεύκαναν στο αίμα του Αρνίου... και τον λατρεύουν ημέρα και νύχτα⁴⁷” (Αποκάλυψη 7:14,15). Για να γίνει αυτή η αλλαγή ο Χριστός έχει ένα σημαντικό έργο να επιτελέσει και στο επόμενο κεφάλαιο μας προσκαλεί να βρεθούμε στον ουρανό, για να δούμε το απολυτρωτικό έργο του Χριστού για εμάς.

---

⁴⁶ Γαλάτες 5:22, Α΄ Κορινθίους 12:7, Ιωάννην 14:16-18, 26,27.

⁴⁷ Παρόλο που αυτό το εδάφιο φαίνεται να απεικονίζει την εκκλησία στον ουρανό, μια προσεκτική ανάγνωση δείχνει ότι βρίσκεται ακόμα στη γη, στον καιρό της θλίψης (βλ. κεφάλαιο 7 *Στον ουρανό και στη Γη*)